

Teadmised on põllu ramm

Kaasrahanud
Euroopa Liit

Eesti põllu- ja maamajandusliku teadmussiirde ja innovatsiooni süsteemi (AKIS) 2025. aasta rakenduskava täitmise aruanne

Lõppversioon 16.03.2026

Sisukord

Sisukord.....	1
Nõuande arendus- ja tugiteenus.....	2
Teadmussiirde teenus	8
Innovatsiooni tugiteenus	23
Digiarendused	34
AKIS juhtimine ja horisontaalsed teenused	38
AKIS 2025.a. eelarve täitmine	42
Lisa 1. AKIS rahvusvahelised koostööprojektid	43

Nõuande arendus- ja tugiteenus

Nõuande arendus- ja tugiteenus seisab hea selle eest, et põllumajandus- ja toidutootmise ettevõtjale on kättesaadav ajakohane, sõltumatu ning teaduspõhine nõustamine ja pakub selleks nõustajatele süsteemseid arengu- ja koostöövõimalusi.

2025. a. olid nõuande arendus- ja tugiteenuse märksõnadeks toetatud nõuandeteenuse analüüs ja sellele tuginevad ettepanekud nõuandetoetuse määrase muudatusteks. Eesti nõuandesüsteemi suurimaks probleemiks on kujunenud toetatud nõuandeteenuste vahendite piiratus ja toetuse mõjus ja sihipärane kasutamine. Toetuse kasutust analüüsid ilmneb mitmeid murettekitavaid mustreid.

Kõigile soovijatele ei jagu toetatud nõuandeteenuse vahendeid.

2025. a. sõlmiti nõustamislepinguid summas 1 606 530 eurot, samal ajal on 2025. a. eraldatud nõuandetoetuse eelarve maht 1 300 000 eurot. Seega jääb osa lepingutest toetusega katmata, kuigi võib eeldada, et lepingu sõlmimise hetkel eeldavad nii nõustaja kui teenuse saaja, et just nendel õnnestub kasutada teenuse osutamisel riigi toetust.

30.11.2025.a. seisuga oli maksetaotlusi esitatud summas 1 315 589, mis juba ületas antud aasta eelarvepiiri. Nõuandeteenuse paremaks korraldamiseks on oluline seada sisse eelarvejuhtimine arvestades sõlmitud lepinguid, mitte lähtuda väljamaksetaotlustest. 2025 aastal sõlmiti nõustajate ja tootjate vahel e-PRIs nõustamislepinguid koguväärtuses 1806373,45, millest toetatav osa on (lepingu maht – omaosalus) 1608915,28.

Murettekitav on ka antud tingimustes teenuse kättesaadavuse tagamine. 2025. aastal oli lõppkasusaaja jaoks toetatud nõuandeteenus kättesaadav ligikaudu 8 kuu vältel. Nõuandeteenuse lepinguid oli võimalik e-PRIs sõlmida alates 17.02, meetme eelarve kinnitati aprillis 2025¹, oktoobris 2025 oli eelarve (koos lisaeelarvega) ammendunud ning toetatud nõuandeteenust ei olnud võimalik osutada.

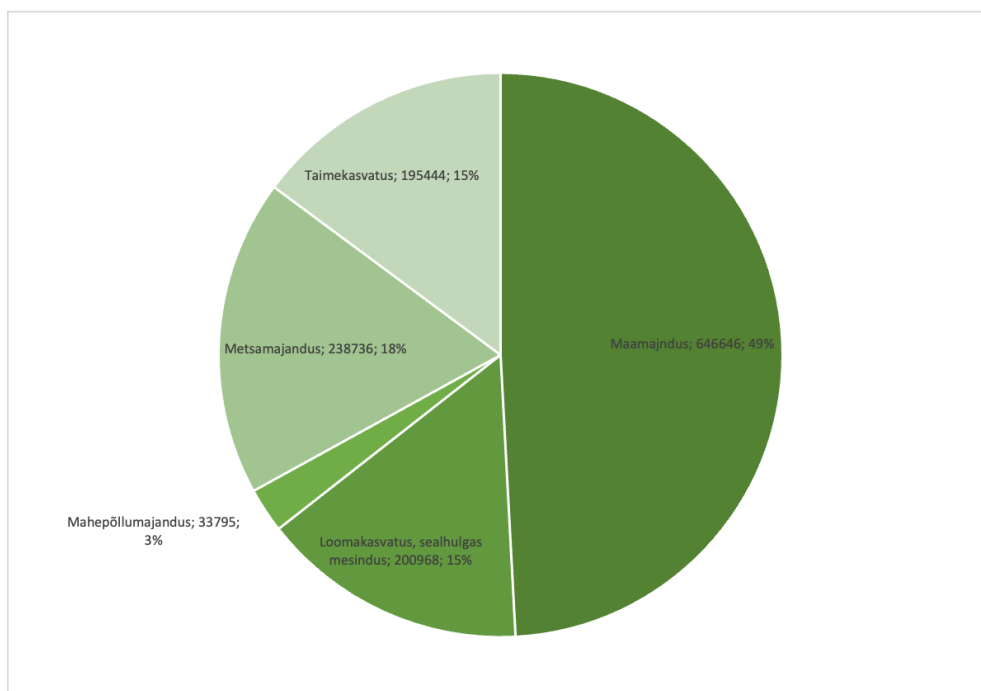
Suured erinevused valdkondlikult.

Kõige enam on väljamakse taotlusi maamajanduse valdkonnas, kuhu läheb 49% kogu toetuse mahust, järgneb metsamajandus 18% ning looma- ja taimekasvatus mõlemad 15%-ga. (vt joonis 1)

¹ Perioodil 2014–2020 Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika kohasteks maaelu arengu toetusteks ettenähtud vahendite ning Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika Eesti strateegiakava aastateks 2023–2027 toetusteks ettenähtud vahendite jaotus 2025.aastal alanud taotlusvoorudeks, Regionaal- ja põllumajandusministri käskkiri nr 72, 17.04.2025

Joonis 1. Väljamaksetaotluste jagunemine nõustamisvaldkondade lõikes.

Nõustajate aktiivsus nõuandetoetuse kasutamisel varieerub märkimisväärselt.

Murettekitav on trend, et toetatud nõuandeteenuse osutamine on kontsentreerunud vähesse hulga nõustajate kätte (vt tabel 1). Nõustajate töölaua kaudu on lepinguid sõlminud ja väljamaksetaotluseni jõudnud 58 nõustajat nimekirjas olevast 114st (31.12.2024). 15 nõustajat, kes on sõlminud lepinguid üle 40 000 euro eest, on kokku sõlminud lepinguid 986 947 euro eest ehk 64% sõlmitud lepingute mahust. Kolm kõige enam lepinguid sõlminud nõustajat on lepinguid sõlminud suuremas mahus kui on aastas normtöötunde (2025.a. 2002 tundi, 53 eurot tund, seega maksimaalselt 106 000 eurot). Võimalus pakkuda teenust ka turupõhiselt on selliste nõustajate puhul kasutamata ja näib, et ka tunde, mida kasutada enesearenguks, on piiratud mahus.

Tabel 1. TOP 15 nõustajate sõlmitud lepingute maht seisuga 15.12.2025.

Nõustaja	Summa	Lepingute arv	Keskmine lepingu maksumus, eurot	Keskmine nõustatud tundide arv
Metsandus	120204	46	2613	49
Maamajandus	116091	46	2524	48
Maamajandus	106615	52	2050	39
Metsandus	101124	52	1945	37
Maamajandus	67638	37	1828	34
Taimekasvatus	67209	34	1977	37
Taimekasvatus	59542	26	2290	43
Maamajandus	56891	28	2032	38
Maamajandus	55859	22	2539	48
Maamajandus	54020	31	1743	33
Loomakasvatus	49751	27	1843	35
Loomakasvatus (mesindus)	46746	46	1016	19
Maamajandus	44623	19	2349	44
Metsandus	43120	17	2536	48
Loomakasvatus	40068	16	2504	47

Nõuandeteenuse kvaliteedi arendamisega seotud tegevused

2025. a. korrastati ka konsulendi kutse andmise protsessi², et muuta kutse andmine ja nõustajate nimekirja kandmine taotlejatele läbipaistvamaks, lihtsamaks ja vähem bürokraatlikumaks. Järgmine kutse taotlemise voor, mis järgib uut protsessi, on plaanis 15.-30. aprill 2026. a.

AKIS sekkumisega paralleelselt viidi vastavalt riigihanke „Toetus nõustajate järelkasvu arendamiseks“ (viitenumber 267501) lepingule ellu nõustajate järelkasvuprogramm. Riigihanke aluseks oli maaeluministri 13. juuli 2022. a käskkirja nr 84 „Toetus nõustajate järelkasvu arendamiseks“ lisas esitatud nõuded nõustajate järelkasvuprogrammile. Programmi lõpetas 26 inimest, kellest nõustajate nimekirja on

² Maaelu Teadmuskeskus on Põllu- ja maamajandusliku nõustamise kutseala kutse andja vastavalt Toiduainetööstuse ja Põllumajanduse Kutsenõukogu 31.10.2023 koosoleku otsusele nr 27. METKi õigused konsulendi kutse andjana kehtivad kuni 21. novembrini 2028. Kutse andmise tegevusi ei rahastata AKIS tegevustest, kuid kuna konsulendi kutse omamine on nõustajate nimekirja kandmise üheks eeltingimuseks, on kutse andmise protsess tihedalt seotud nõustajate nimekirja kandmise protsessiga, mis on üks AKIS ülesannetest.

kantud 20. Nimekirja lisandus tänu järelkasvuprogrammile nõustajaid taimekasvatuse, juhtimise, maamajanduse, linnukasvatuse, aianduse, keskkonnakaitse ja loodushoiu, veisekasvatuse ja mesinduse valdkondadest.

Leiame, et programm oli väga edukas ja andis suure panuse kvalifitseeritud nõustajate lisandumiseks ning näeme ka tulevikus vajadust uute nõustajate süsteemseks ja programmpõhiseks koolitamiseks.

Nõustajate järelkasvuprogramm jõudis ARIA (Agricultural and Rural Inspiration Awards 2025) konkursi finaali ja on pälvinud palju tähelepanu ka EL teistes liikmesriikides.

Nõustajate koolituskava elluviimine on olnud tulemuslik, kokku on 31.12 seisuga korraldatud 21 üritust, 179 akadeemilise tunni mahus, 510 osalemist. Tagasiside andnute rahulolu koolitustega on kõrge, keskmiselt 4.38 palli 5.0-st, teadmiste rakendatavust hinnatakse mõnevõrra madalamaks, keskmiselt 4.21. Tuleb siiski tunnistada, et 2025.a koolituskava on olnud suhteliselt hektiline ja seetõttu ei toeta parimal moel süsteemset enesearengut. Sellest tulenevalt võiks edaspidi võtta selgema suuna programmi või moodulipõhisele õppele, mis oleks selgelt seotud konkreetse pädevuse või oskuse komplekti arendamisega.

Samuti tuleb nõustajate koolituskava raames antud tagasisidest selgelt välja ootus suuremaks koostööks REM-i ja PRIA-ga erinevate meetmete infopäevade ja määruste tutvustamisel.

Nõuandeteenuse 2025.a. tegevused

Tegevus	Nõustajate nimekirja hoidmine
Tähtaeg	Jooksev
Oodatav tulemus vastavalt rakenduskavale	Nõuetele vastavad ja selleks soovi avaldanud nõustajad on kantud nimekirja. Nimekiri on avalikult kättesaadav METKi, PRIA ja pikk.ee leheküljel. Nimekirjas olev info nõustaja kohta on piisav tootjale valiku tegemiseks.
Saavutatud tulemus	Nõuetele vastavad ja selleks soovi avaldanud nõustajad on kantud nimekirja. Nimekiri on avalikult kättesaadav METKi, PRIA ja pikk.ee leheküljel. Nimekirjas olev info nõustaja kohta on piisav tootjale valiku tegemiseks. 31.12.2025 seisuga on nimekirjas 114 nõustajat (neist 80 konsulendi kutsega ja 34 muudel alustel nimekirja kantud)
Tegevus	Nõustajate koolituskava 2025.a. elluviimine
Tähtaeg	Vastavalt 2025.a kinnitatud koolituskavale
Oodatav tulemus vastavalt rakenduskavale	Koolitused ellu viidud vastavalt 2025.a. koolituskavale. Vähemalt 1 õppereis aastas, vähemalt 20 osalejat

Saavutatud tulemus	• 14.01 Infopäev, e-PRIA töölaud nõustajatele, nõustamislepingu-aruande tutvustus (52 osalejat) • 14.02 Nõustajate infopäev (61 osalejat) • 13.03 2-päevane KHG auditeerimise koolitus nõustajatele (24 osalejat) • 27.03. pindala- ja loomatoetuste teabepäev (56 osalejat) • 28.märts koolitus Sotsiaalne tingimuslikkus (46 osalejat) • Nõustamismetoodika M1 aprillis (14 in) • Nõustamismetoodika M2 mais (13 in) • 10.04 Nõustajate ümarlaud (määruse muutmine) (25 osalejat) • 23.04 AKIS osaku määruse arutelu (10 osalejat) • 23.04 Nõuandetoetuse määruse muutmise kaasamisüritus (28 osalejat) • FSDN tutvustus nõustajatele • 02.05 KHG auditi tulemuste tõlgendamine (Farm Carbon Calculator) (14 osalejat) • 12.05 KHG auditi tulemuste tõlgendamine (CAP'2ER) (13 osalejat) • 06.08. Mullaproovide võtmise koolitus (15 osalejat) • 23.-24. 09. nõustajate sügisseminar (33) koos vaimse tervise koolitusega (44) • 04.11 Metsandusnõustamise ümarlaud (10 osalejat) • 05-06.11 Mullaproovide tulemuste tõlgendamine ja väetamise planeerimine (17 osalejat) • Detsember - Nõustajate õppereis Hollandisse (20 osalejat) • Noortemeetme infopäev (nõustajatele ja taotlejatele) • Sügisena Nõustamismetoodika (M1+M2) - jäi ära vähesed huvi tõttu (varasemalt oli Nõustamismetoodika koolitusel osalemine kõikidele soovijatele tasuta, huvi oli suur ja osalemissoove rohkem kui suutsime gruppidesse mahutada, kuid konsulendieksmide jõudmise % kursuse läbinute hulgas oli ca 10%. Koolitusressursi paremaks kasutamiseks otsustasime kehtestada kursuse läbimiseks omaosaluse, mille suurus on võrdne konsulendieksamiga tasuga ning kursuse läbinutele muuta konsulendieksam tasuta.)
Tegevus	Nõustajate koolitusprogrammide ja õppekavade uuendamine koostöös koolituste pakkujatega.
Tähtaeg	Jooksev
Oodatav tulemus vastavalt rakenduskavale	Vähemalt 3 uut või uuendatud õppekava (sh toiduohutuse, rohenõuete ja taimekaitse teemal).
Saavutatud tulemus	Kinnitatud on tingimuslikkuse õppekava, mullaproovide võtmise õppekava ja mullaproovide analüüside tõlgendamise õppekava

Tegevus	Mentortoe pakkumine alustavatele nõustajatele
Tähtaeg	2025.a. lõpp
Oodatav tulemus vastavalt rakenduskavale	Vähemalt 10 alustavat nõustajat on saanud mentortuge kogenud nõustajalt
Saavutatud tulemus	Ei rakendunud ajaressurssi nappuse tõttu.
Tegevus	Nõustajate tegutsemismudelid teadusasutustes
Tähtaeg	I kvartal
Oodatav tulemus vastavalt rakenduskavale	Teadusasutused, kõrgkoolid ja kutsekoolid osalevad aktiivselt nõuandeteenuse pakkumisel. Nõustajate nimekirjas on vähemalt ¼ teadlasi, õppejõudusid ja õpetajaid.
Saavutatud tulemus	Mudelid teadusasutuste töötajate kaasamiseks nõustajatena välja töötatud ja METK sisene arutelu direksioonis toimunud. Kavas on arutelud METK laiendatud juhtkonnas ja EMÜs. (jätkame 2026)
Tegevus	Nõustajate koolituskava väljatöötamine 2026.a.
Tähtaeg	IV kvartal
Oodatav tulemus vastavalt rakenduskavale	Koolituste teemad ja orienteeruv ajakava 2026.a. on sihtrühmaga kokku lepitud ja AKIS nõukogus heaks kiidetud. Koolitustegevuses osalevate nõustajate ja konsulentide arv kasvab.
Saavutatud tulemus	2026.a. koolituskava on koostatud ja valideeritud nõustajatega. 2026 koolituskava eesmärk on tõsta nõustajate pädevust ÜPP eesmärkide täitmiseks ning pakkudes tootjatele integreeritud, andmepõhist ja keskkonnahoidlikku nõu. Koolituskava keskendub pikematele koolitusprogrammidele, millel näeme suuremat mõju nõustajate kompetentside tõstmisel.

Teadmussirde teenus

Teadmussirde teenuse eesmärk on vahendada põllumajandustoodete tootmise, töötlemise ja maamajandustegevusega tegelevate ettevõtjate vajadustele vastavaid uusi teadmisi, pakkuda võimalusi praktiliste kogemuste omandamiseks ja heade praktikate jagamiseks AKIS osapoolte (ettevõtted, nõustajad, teadlased jne) vahel. Olulisel kohal on AKIS osapoolte vaheline võrgustumine ja koostöö soodustamine üksteise vajaduste ja arendusvõimaluste paremaks mõistmiseks.

2025. a. iseloomustab üleminek eelmise perioodi ÜhendPIP programmist AKIS süsteemile. Selleks sõlmiti märtsis koostöökokkulepe avaliku sektori asutustega (Eesti Maaülikool, Järvamaa Kutsehariduskeskus ja Olustvere Maamajanduskool) ning kuulutati välja riigihange AKIS raamhanke partnerite leidmiseks. Riigihange pakkumiste esitamise tähtaeg oli 18.03.2025.a. tähtajaks laekus 16 pakumist, edukaks tunnistati 10 pakkujat. Osades 1. Maaviljelus, 2. Loomakasvatus ja 5. Müügiesitamine sõlmiti lepingud edukate pakkujatega juunis 2025.a. ning minikonkurssidega alustati kohe peale seda. Osades 3. Mahemajandus, 4. Toit ja toiduohutus ja 6. horisontaalsed tegevused hanketulemused vaidlustati. Vaidlustused läbisid erinevad kohtuastmed kuid lõpuks lahenesid kõik METKi kasuks ning lepingud sõlmiti sellest tulenevalt vastavalt 3. ja 4. osas 3.novembril 2025 ja 6. osas 30. detsembril 2025. Hankevaidluste tõttu kannatas ürituste elluviimine kolmes eelnimetatud valdkonnas. Seetõttu on METKi, REMi ja PRIA vaheliselt kokku lepitud, et 2025.a teadmussirde tegevuskava üritusi võib ellu viia veel 2026.a I kvartali jooksul. 31. detsembri seisuga on teadmussirde tegevuskavas planeeritud 179 tegevusest toimunud 107 (59%), lähiajal toimumas või korraldajate poolt ettevalmistuses 44 (24%) üritust ning ära jääb 21 tegevust.

Tabel 2. Ülevaade 2025.a. teadmussirde tegevuskavas kavandatud tegevuste korraldamise seisust 31.12.2025 seisuga

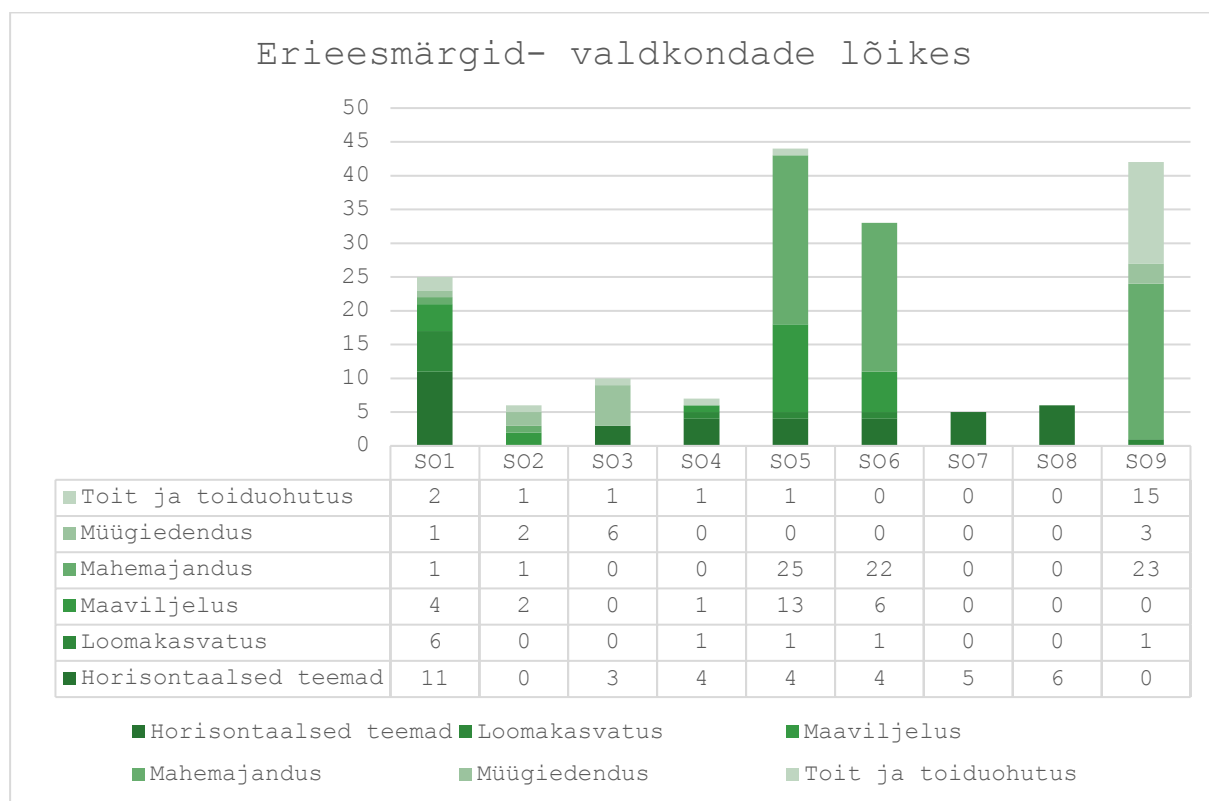
	Kokku tegevusi	Toimunud	Korraldamisel	Hankes	alustamata või loobutud
Maaviljelus	26	19	3		2
Loomakasvatus	24	13	10		1
Mahemajandus	34	25	7		2
Toit ja toiduohutus	33	16	11		2
Müügiesitamine	13	7	4		2
Horisontaal	47	26	9	7	12
KOKKU	179	107	44	7	21

Seni korraldatud tegevused panustavad enim kestliku arengu toetamisse (SO5), elurikkuse edendamisesse (SO6) ja tervislikku ja ohutusse toidutootmisesse (SO9),

sissetulekute ja sektori vastupanuvõime tagamisse (SO1) (vt alljärgnev joonis), seda suuresti tänu mahemajanduse alastele tegevustele.

Joonis 2. Teostatud või korraldamises olevate tegevuste jagunemine ÜPP erieesmärkide³ lõikes

³ ÜPP erieesmärgid:

SO1 Toetada põllumajandusettevõtete elujõulisust tagavat sissetulekut ja põllumajandussektori vastupanuvõimet kogu liidus, et parandada pikaajalist toiduga kindlustatust ja põllumajanduse mitmekesisust ning tagada põllumajandusliku tootmise majanduslik kestlikkus liidus

SO2 Suurendada turule orienteeritust ja põllumajandusettevõtete konkurentsivõimet nii lühi- kui ka pikaajaliselt, pöörates suuremat tähelepanu teadusuuringutele, tehnoloogiale ja digitaliseerimisele

SO3 Parandada põllumajandustootjate positsiooni väärtusahelas

SO4 Aidata kaasa kliimamuutuste leevendamisele ja nendega kohanemisele, sealhulgas kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise ja süsiniku sidumise võimendamise kaudu, ning edendada kestlikku energiat

SO5 Edendada kestlikku arengut ja selliste loodusvarade tõhusat majandamist nagu vesi, muld ja õhk, muu hulgas kemikaalidest sõltuvuse vähendamisega

SO6 Panustada elurikkuse kadumise peatamisse ja elurikkuse taastamisse, edendada ökosüsteemi teenuseid ning säilitada elupaiku ja maastikke

SO7 Muuta valdkond noorte põllumajandustootjate jaoks atraktiivseks ja neid toetada ning soodustada kestliku äritegevuse arengut maapiirkondades

SO8 Edendada tööhõivet, majanduskasvu, soolist võrdõiguslikkust, sealhulgas naiste osalemist põllumajanduses, sotsiaalselt kaasatust ja kohalikku arengut maapiirkondades, sealhulgas ringbiomajandust ja säästvat metsamajandust

SO9 Parandada liidu põllumajanduse reageerimist ühiskonna ootustele toidu ja tervise osas, siia alla kuuluvad nii kestlikul viisil toodetud kvaliteetne, ohutu ja täisväärtuslik toit, toidujäätmete tekke vähendamine kui ka loomade heaolu ja võitlus antimikroobikumiresistentsuse vastu

XCO Sektoriülese eesmärgina sektori kaasajastamine teadmiste edendamise ja jagamise, innovatsiooni ja digiülemineku abil põllumajanduses ja maapiirkondades ning ergutades nende kasutuselevõttu

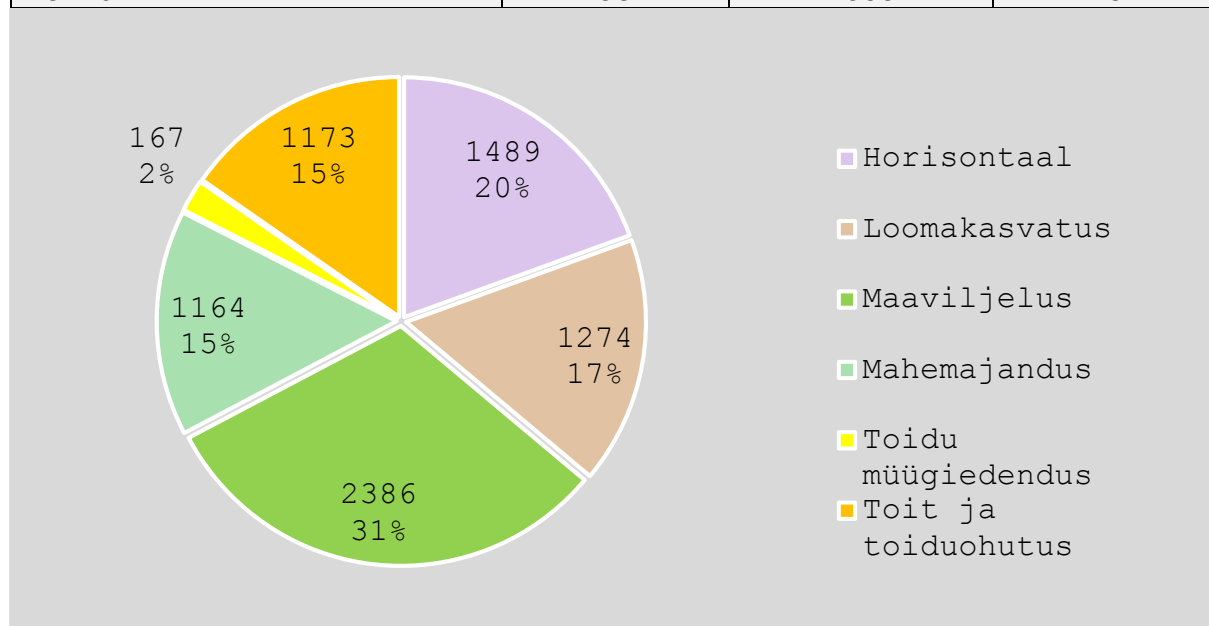
Kõikidel AKIS partneritele on 2025.a. olnud õppimise aasta – hankeprotsessidega seonduv bürokraatia, tegevuste kavade ja eelarvete koostamine pingelises ajakavas, minihangetele osalemine, tähtaegadest kinnipidamine, kokkulepete vormistamine, keskne tagasiside kogumine on vajanud kohanemist ja õppimist. Partnerite toetamiseks on ette valmistatud detailne veebipõhine juhend teadmussiirde tegevuse korraldamiseks.

Teadmussiirde tegevustes osalenute analüüs

2025. aastal toimunud üritustel osaleti 7653 korral. Kõige enam osaleti maaviljelus valdkonna üritustel, kokku 2386 korral (keskmine osalejate arv 126 ürituse kohta), kõige väiksem oli osalemiste arv toidu müügiedenduse valdkonna üritustel – kokku 167 osalemist, kuid selles valdkonnas on suur roll messiküllastustel. (vt ka tabel 3). Üldpildis jagunevad osalemised valdkondade vahel siiski suhteliselt võrdselt.

Tabel 3. 2025.a. teadmussiirde tegevuskava üritused ja osalemised (31.12.2025a. seisuga)

Ürituse valdkond	Toimunud üritusi	Kõik osalemised	Keskmine osalejate arv ürituse kohta
Horisontaal	23	1489	65
Loomakasvatus	13	1274	98
Maaviljelus	19	2386	126
Mahemajandus	20	1164	58
Toidu müügiedendus	7	167	24
Toit ja toiduohutus	16	1173	73
Kokku	98	7653	73

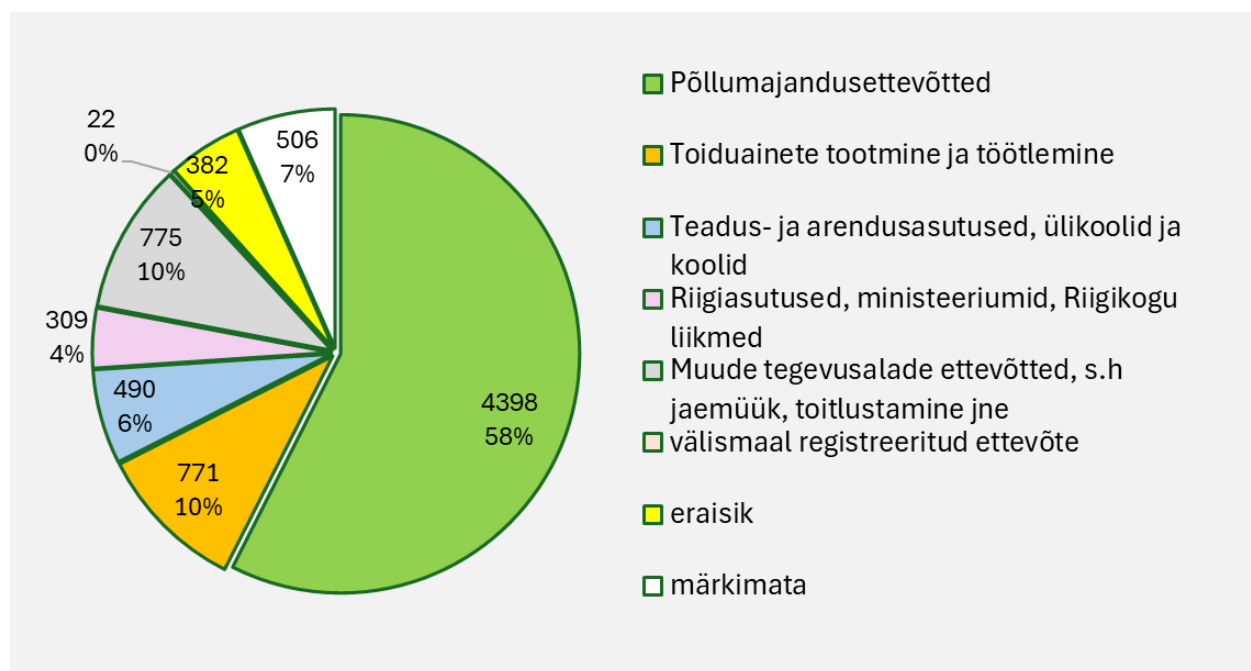

Osalejatest enamiku (58%) moodustavad põllumajandusettevõtete esindajad, neile järgnevad toidutootmis- ja töötlemisettevõtted 10%-ga ja muude tegevusalade

ettevõtted 10%. Seega ettevõtte esindajad moodustavad kõikidest osalemistest 78%. Lisaks olid 382 osalejat ehk 5% märkinud ennast eraisikuna ning 506 korral (7%) oli osalejal seos ettevõttega või osalemine eraisikuna üldse märkimata. Unikaalseid osalejaid oli kokku 4981 – mis teeb kokku keskmiselt 1.5 osalemist osalenud isiku kohta. Seega võib tõdeda, et Eesti põllumajandus- ja toidusektori ettevõtted on aktiivsed teadmussiirde tegevustes osalejad ja kasutavad laialdaselt AKISe pakutavaid võimalusi.

Joonis 3. Teadmussiirdes osalenud isikute jagunemine tegevusvaldkondade lõikes.

Nõustajate nimekirjas (seisuga 11.2025) <https://metk.agri.ee/noustajate-nimekiri> olevad nõustajad osales teadmussiirde tegevustes 161 korral (54 nimekirjas olevat nõustajat).

Osalejad märkisid endaga seotult 6579 ettevõtet, neist unikaalseid ettevõtteid oli 3191. Märgitud 6579st ettevõttest 4992 (75%) on põllumajandusettevõtted, 775 (11%) toidu töötlemisega tegelevad ettevõtted ja 812 (12%) muude valdkondade tegevusalade ettevõtted (s.h hulgi- ja jaemüüjad, toitlustusasutused, väetiste tootjad jne).

Teadmussiirde tegevustes osalenud 4992-st põllumajandusettevõttest tegelevad 2429 (48%) taimekasvatusega, 1423 (28%) loomakasvatusega ning 932 (18%) on EMTAK järgi segapõllumajanduse ettevõtted. 189 ettevõtet tegelevad põllumajandust abistavate ja saagikoristusejärgsete tegevustega ning 19 ettevõtet metsamajandamisega või metsavarumisega. (Vt ka Tabel 4)

Toiduainete töötlejatest on 649 (84%) seotud toiduainete tootmisega, 34 (4%) ettevõtet valmissööda tootmisega loomakasvatusele ja lemmikloomadele ning 92 (12%) on joogitootmise ettevõtted. ((Vt ka Tabel 4)

237 osalenud ettevõtet on hulгимүүjad, neist 173 toidukaupade, 17 põllumajandusmasinate, -seadmete ja lisaseadmete ning 12 väetise ja agrokeemiatoodete hulгимүүjad. Toitlustamisetevõtteid oli osalemas 42 korral, jaemүүgietevõtteid 60 korral. (Vt ka Tabel 4)

Tabel 4. 2025.a. teadmussirde tegevustes osalenud organisatsioonide jaotus tegevusalade lõikes

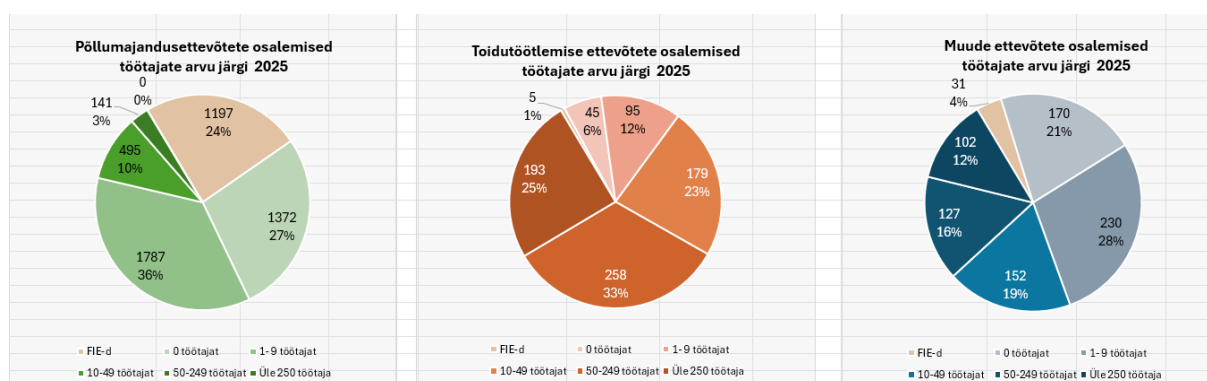
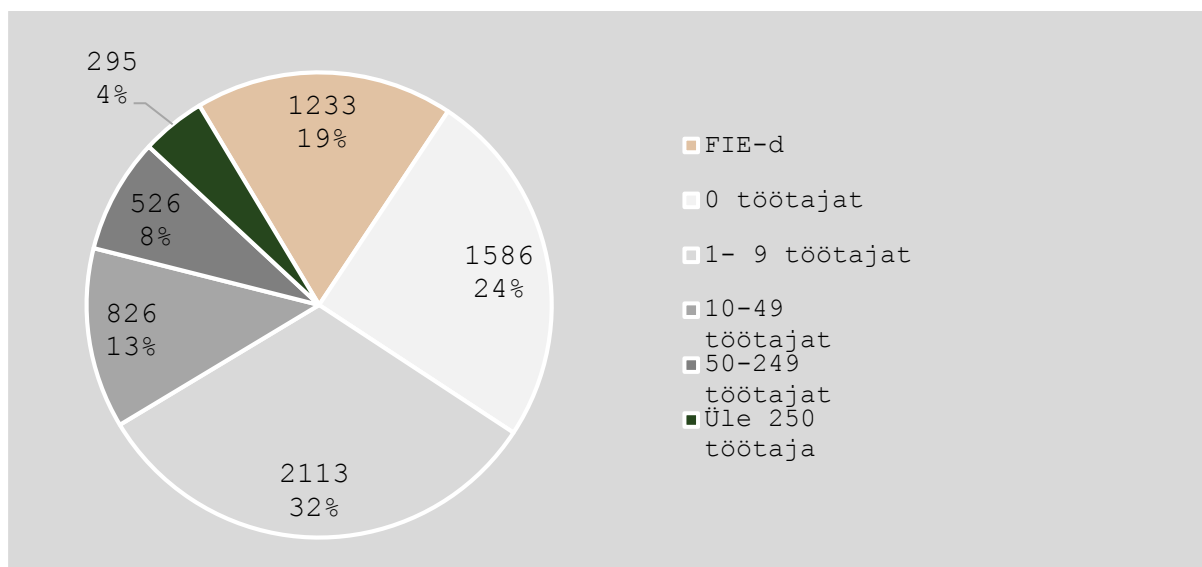
Kokkuvõte	Kõik osalemised	Osakaal	Unikaalsed osalemised	Osakaal
Põllumajandus, metsandus ja põllumajandust abistavad tegevused, sh	4992	100%	2571	100%
<i>Taimekasvatus</i>	2429	49%	1317	51%
<i>Loomakasvatus</i>	1423	29%	613	24%
<i>Segapõllumajandus</i>	932	19%	523	20%
<i>Põllumajandust abistavad tegevusalad ja saagikoristusjärgsed tegevused</i>	189	4%	101	4%
<i>Metsamajandus ja metsavarumine</i>	19	0.4%	17	1%
Toiduainete töötlemine, sellest	775	100%	162	100%
<i>Toiduainete tootmine</i>	649	84%	131	81%
<i>Valmissööda tootmine loomakasvatusele, lemmikloomadele</i>	34	4%	10	6%
<i>Joogitootmine</i>	92	12%	21	13%
Teadus- ja arendusasutused, ülikoolid ja koolid, sh	492	100%	53	100%
<i>Teadus- ja arendustegevus loodus- ja tehnikateaduste vallas</i>	180	37%	9	17%
<i>Kutseõppeasutused</i>	49	10%	6	11%
<i>Ülikoolid</i>	191	39%	5	9%
<i>Põhikoolid</i>	9	2%	7	13%
<i>Muu mujal liigitamata kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus</i>	63	13%	26	49%
Riigi asutused ja ministeeriumid , sh	306	100%	39	100%
<i>Põllumajanduse, metsanduse, maakasutuse, kalanduse ja jahinduse haldus</i>	125	41%	2	5%
<i>Muud</i>	153	50%	19	49%
<i>Kohaliku omavalitsuse ja riigi asutused</i>	28	9%	18	46%
Hulгимүүgid, sh	237	100%	71	100%
<i>Toidukaupade hulгимүүk</i>	173	73%	48	68%
<i>Põllumajandusmasinate, -seadmete ja lisaseadmete hulгимүүk</i>	17	7%	9	13%
<i>Väetise ja agrokeemiatoodete hulгимүүk</i>	12	5%	2	3%
<i>Muud kaubad</i>	35	15%	12	17%

Osalenute poolt märgitud ettevõtete taustanäitajaid analüüsides (vt joonis 4 ja joonis 5) ilmneb, et kõige enam on osalejaid ettevõtetest, kus ei ole ühtegi töötajat või kus osaleja on FIE (43%). Kuni 10 töötajaga ettevõtteid on osalenud ettevõtete hulgas 32%. Põllumajandusettevõtete hulgas on ilma ühegi töötajata või FIEna tegutsevaid

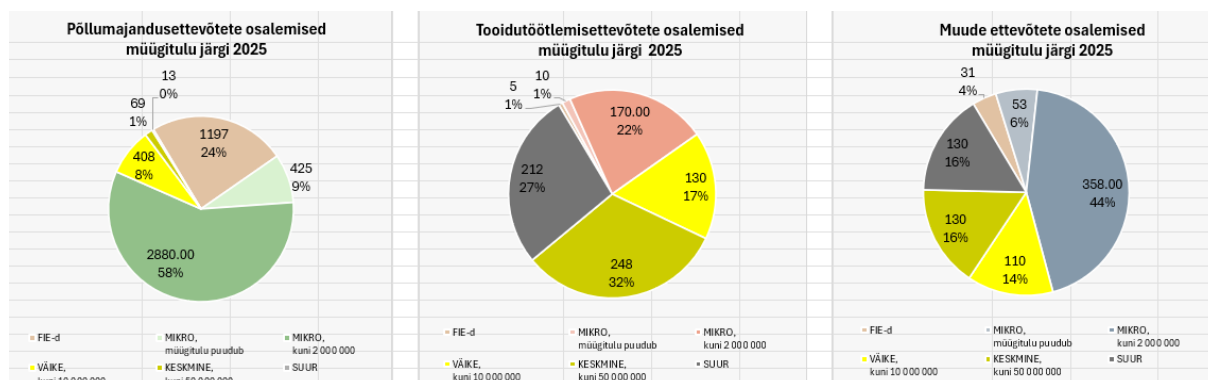
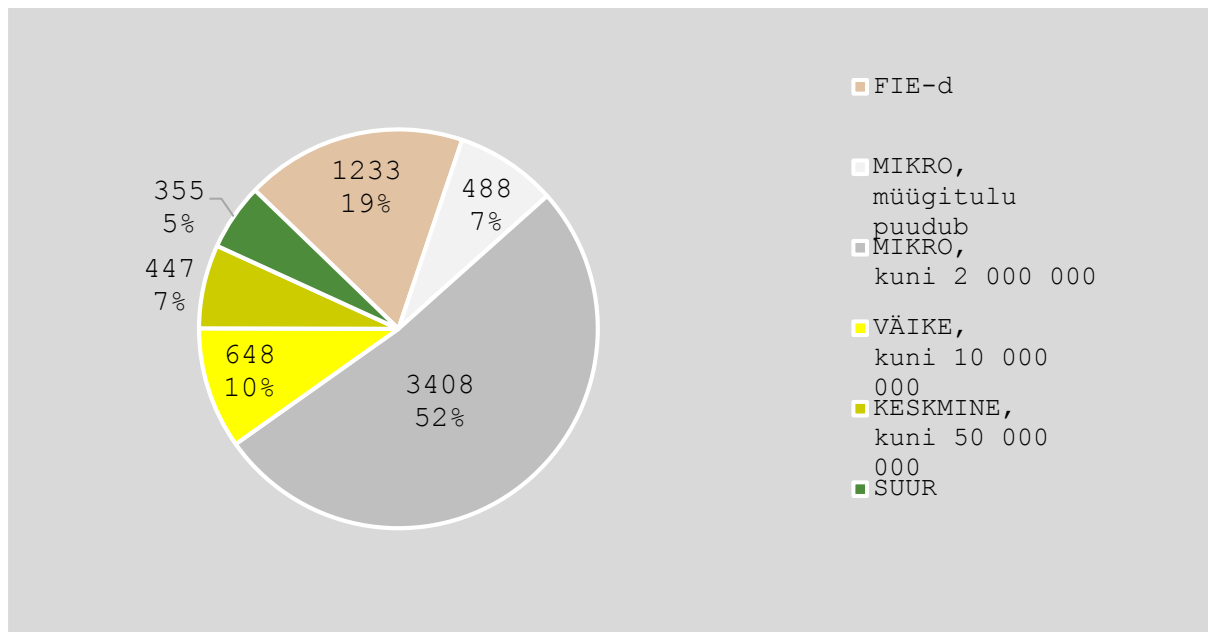

ettevõtteid osalenud ettevõtete hulgas 51%. Toidutöötlemise valdkonnas on suuremaid ettevõtteid mõnevõrra rohkem, kuid ka siin moodustavad enamuse (68%) kuni 10 töötajaga ettevõtted või FIE-d. Seega osalevad teadmussiirde tegevustes enamuse väga väikeste ettevõtte esindajad. Sama kinnitab ka osalenud ettevõtete müügikäibe analüüs (vt joonis 5). Enamik (78%) osalenud ettevõtetest on mikroettevõtted müügikäibega alla 2 miljoni euro aastas või FIE-d. Osalenud põllumajandusettevõtete hulgas on üle 2 miljonilise käibega ettevõtteid vaid 9%. Toidutöötlemisettevõtete puhul on suurte, üle 50 miljoni müügikäibega ettevõtete osalus siiski märgatavalt kõrgem – 27%. 10-50 miljonilise aastakäibega ettevõtteid on osalenud toidutöötlemisettevõtete puhul 32%.

Joonis 4. Osalenutega seotud ettevõtete ((v.a teadusarendusasutused, koolid, riigiasutused, välisettevõtted) jagunemine töötajate arvu järgi.

Joonis 5. Osalenutega seotud ettevõtete ((v.a teadusarendusasutused, koolid, riigiasutused, välisettevõtted) jagunemine müügitulu järgi.

Seega võib osalenute taustaanalüüsi põhjal väita, et AKIS teadmussiirde tegevusest saavad põllumajandussektoris täna abi pigem alustavad ja mikroettevõtted, kelle võimekus ise vajalikku ekspertiisi ettevõttesse kaasata on piiratud. Toidutöötlemise valdkonnas, kus on rohkem ekspordile suunatud tegevusi, on ka osalevad ettevõtted suuremad.

Osalejate tagasiside

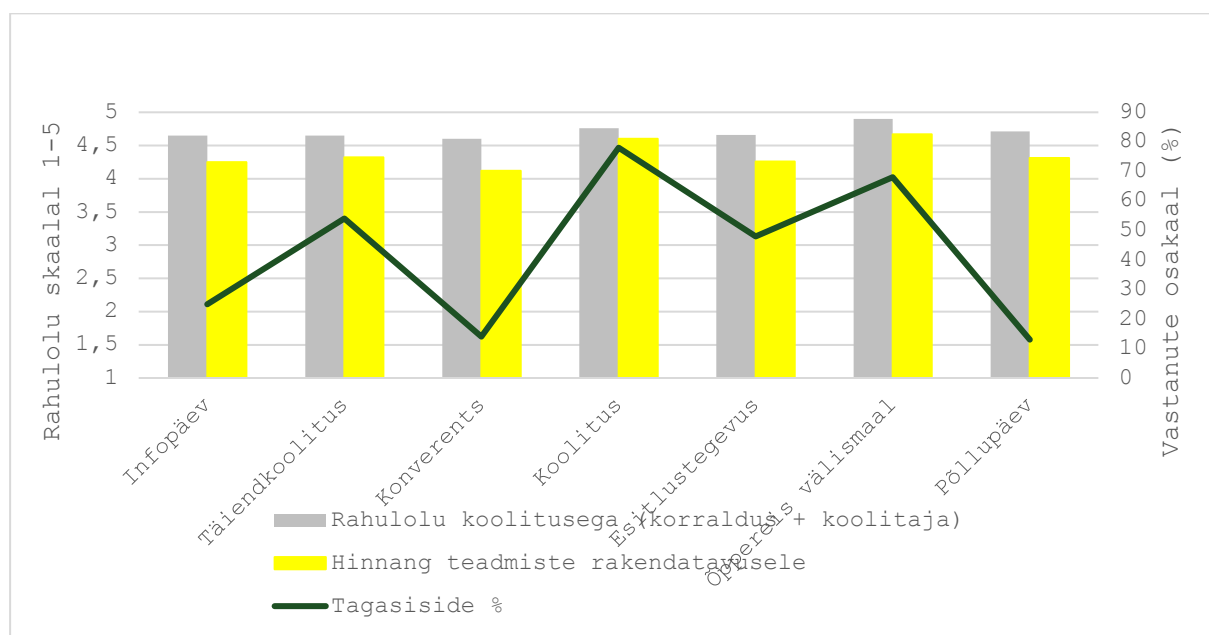
Tagasisidet koguti toimunud üritustelt 97 korral. Tagasisidet andis kokku 2005 osalejat 7664st ehk 26%. Seejuures on õppereisidel osalenute vastamise määr 68% ja koolitustel osalejate vastanute määr 78%, mis on väga kõrged näitajad. Madalaim vastamise määr on konverentsidel ja põllupäevadel vaid 13%.

Keskmine rahulolu toimunud üritustega oli 5 palli süsteemis 4,66 - hinne sisaldab nii hinnangut korraldusele kui lektoritele ja koolitajatele. Saadud teadmiste

rakendatavaust hindasid osalejad keskmiselt hindegaga 4,3. Kuigi rahulolu on ühtlaselt kõrge kõig tegevuse tüüpide lõikes, siis tasub esile tõsta, et osalejad on kõige kõrgemalt hinnanud just koolituste ja õppereiside sisu ja saadud teadmiste rakendatavust. Need on küll sageli kõige kallimad teadmussiirde vormid, kuid samas osalejate hinnangul ka kõige enam väärtust loovad.

Joonis 6. Osalejate rahulolu tegevuste liikide lõikes:

Tagasiside käigus oli osalejatel võimalus teha ka ettepanekuid uuteks teadmussiirde teemadeks⁴. Kokku tehti 1390 ettepanekut. Üle 200 ettepaneku oli looma- ja linnukasvatuse teemadel, sellest võrdsel hulga ettepanekuid (50-60) lambakasvatusega, veisekasvatusega ja hobusekasvatusega seondult. Taimekasvatuse ettepanekuid oli üle 125, lisaks 35 ettepanekut aianduses ja köögiviljakasvatuses ning ligi 80 ettepanekut puuvilja ja marjakasvatuses. Mahetootmise teemal tehti kokku umbes 130 ettepanekut, sellest 50 ettepanekut mahetootmisest üldiselt ja 25 ettepanekut maheloomakasvatuses. Mesinduse teemalisi ettepanekuid oli kokku samuti umbes 25 (tava+ mahemesindus).

Muudel teemadel oli domineeris soov rohkem teada saada PRIA toetustest ja nõuetest. Kokku esitati teemadel: toetuste tingimused ja muudatused, investeeringutoetused, KSM, tingimuslikkus, PRIA süsteemid, e-PRIA, taotluskeskkond, meetmed, üle 100 ettepaneku. Toiduohutuse, standardite, enesekontrolliplaani, pakendamise ja lisaainete teemal tehti üle 130 ettepaneku. Rohkelt ettepanekuid oli ka mulla, mullaharimise, mulla tervise ning vahekultuuride teemal – mullaga seondult esitati kokku umbes 80 ettepanekut. Seadusandluse ja

⁴ Küsimus: Millistest teemadest sooviksite kuulda järgmistel infopäevadel, töötubades, õppereisidel, koolitustel või teistel sarnastel üritustel?

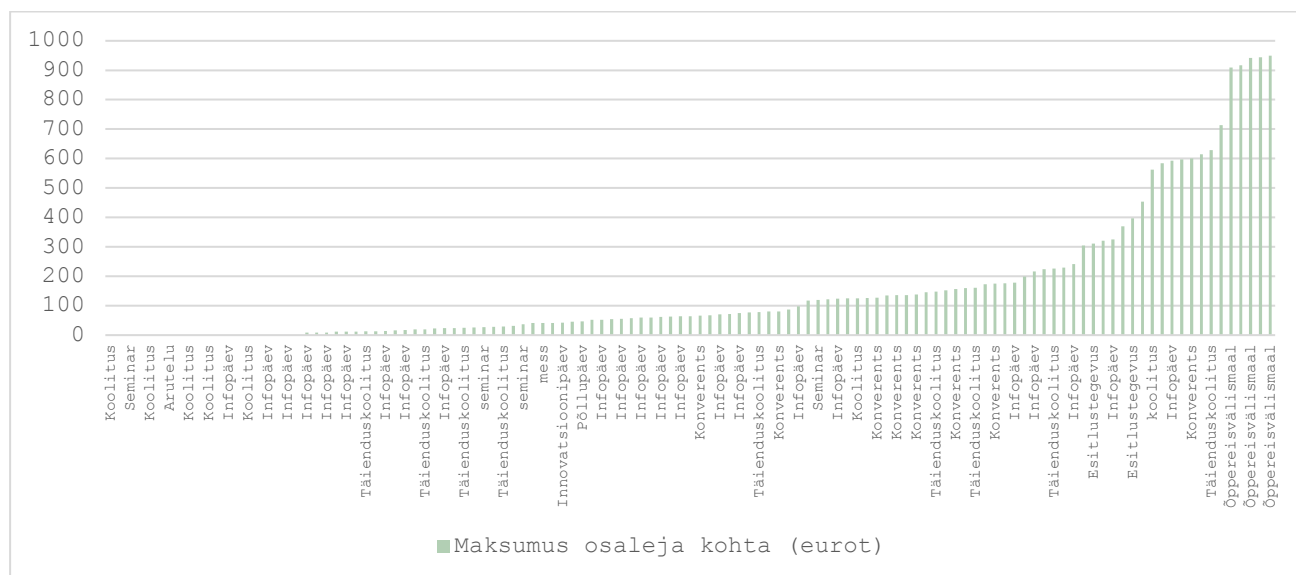

regulatsioonide teemasid käsitleti ettepanekutes umbes 35 korral. Väetamise ja lupjamise teemal tehti kokku samuti 35 ettepanekut. Populaarseteks teemadeks olid veel: digilahendused, AI ja täppisviljelus – kokku umbes 25 ettepanekut. Väärtuslikuks peeti kogemuslugusid, õppereise, praktikute ettekandeid - kokku tehti sel teemal üle 75 ettepaneku. Esitatud ettepanekuid peetakse silmas uue aasta ideekorje planeerimisel ning 2026.a tegevuskava tegevuste elluviimisel.

Ürituste maksumus

Ürituse maksumus varieerub märkimisväärselt – kõige kallimad on õppereisid ja spetsiifilised koolitused, kõige odavamad veebipõhised infopäevad, kus riigi esindajad tutvustavad erinevaid meetmeid (vt alljärgnev joonis). Järjest enam rakendavad ürituste korraldajad ka omaosalust, eriti õppereiside puhul. 60% ürituste puhul jäävad kulud siiski alla 100 euro osaleja kohta.

Joonis 7. Teadmussiirde tegevuste maksumus (eurot) osaleja kohta

Kui analüüsida keskmist tegevuse maksumust (vt tabel 4) , siis on kõige kallimad tegevused konverentsid ja õppereisid, kõige odavamad infopäevad ja koolitused. Kui vaadata maksumust osaleja kohta, siis on odavamad seminarid ja infopäevad, kallimad õppereisid ja esitlustegevused. Seejuures tuleb silmas pidada, et õppereise ja koolitusi hindasid osalejad kõige kõrgemalt.

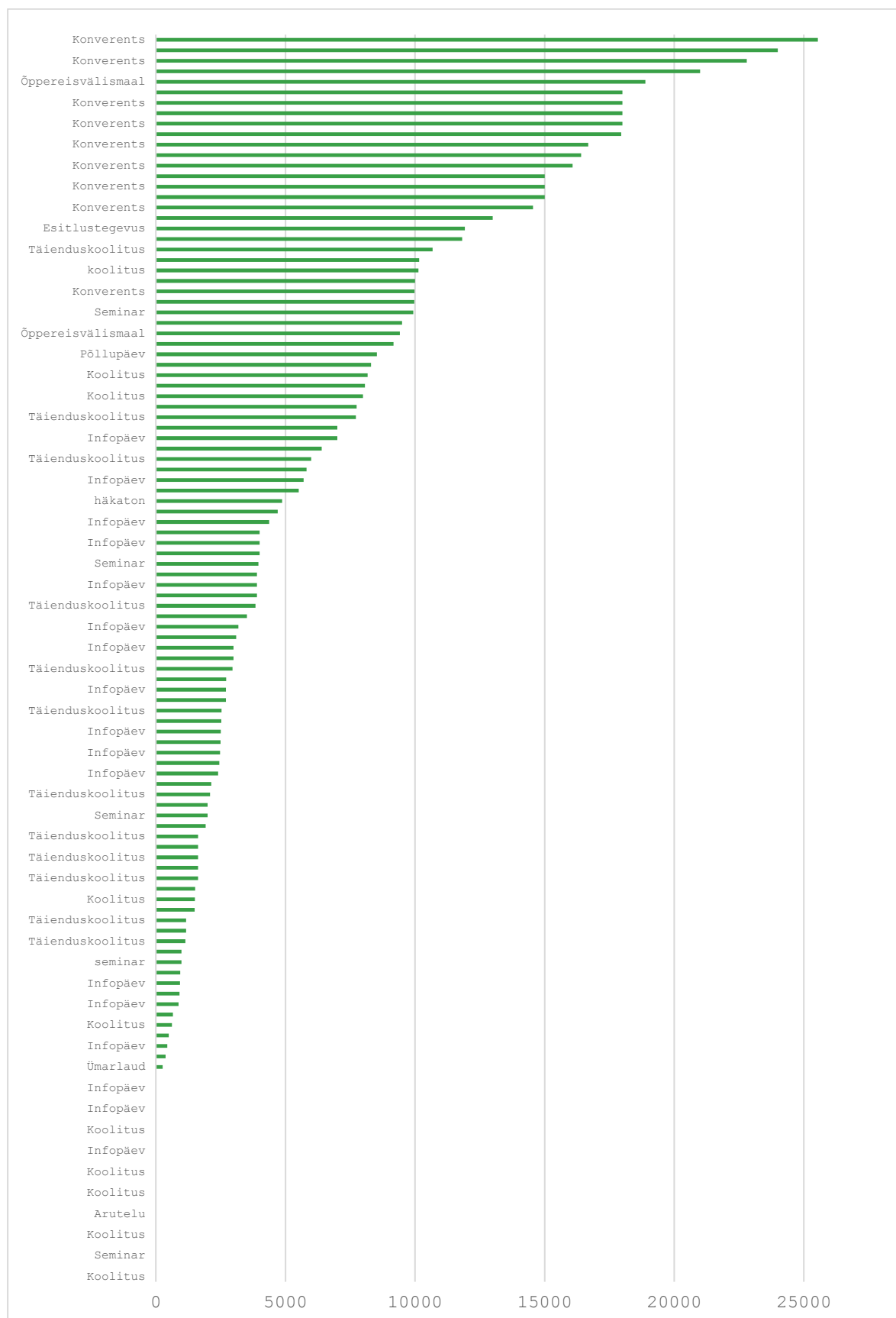
Tabel 5. 2025.a. teadmussiirde tegevuskava ürituste keskmine maksumus ja keskmine maksumus osaleja kohta

	Keskmine tegevuse maksumus (eurot)	keskmine maksumus osaleja kohta (eurot)
Koolitus	2583	175
Infopäev	2668	79
Seminar	2969	73

Täienduskoolitus	3609	193
Häkaton	4876	122
Õpiring	6400	145
Põllupäev	8141	136
Esitlustegevus	8774	335
Õppereis välismaal	12843	892
Konverents	17564	146

Joonis 8. Teadmussiirde tegevuste maksumus 2025.a. (eurot)

Teadmusiirde tegevused 2025. a

Tegevus	2025.a. teadmusiirde tegevuskava elluviimine
Tähtaeg	Vastavalt tegevuskavale
Oodatav tulemus vastavalt rakenduskavale	Tegevuskava on ellu viidud vastavalt kavandatud eelarvele ja ajakavale. Teadmusiirde tegevustes on osalenud vähemalt 10 000 põllumajandustootjat, nõustajat või toidusektori ettevõtjat.
Saavutatud tulemus	31.12.2025.a. seisuga on 2025.a. tegevuskavast ellu viidud 107 tegevust 179-st ehk 60% ning neis on osaletud 7653 korral. 2026.a I kvartali jooksul lisandub eeldatavalt täiendavalt 42 tegevust, mis on juba korraldamisel või hankes, tegemata jääb 21 tegevust ehk 12%.
Tegevus	Toiduohutuse ABC e-õppe materjali koostamise lõpule viimine ja kursuse piloteerimine
Tähtaeg	Õppematerjal valmis I kvartali lõpuks, õpe piloteeritud III kvartlai lõpuks
Oodatav tulemus vastavalt rakenduskavale	Õppematerjal valmis I kvartali lõpuks, õpe piloteeritud III kvartlai lõpuks
Saavutatud tulemus	Õppematerjali väljatöötamine viibis, kuna ei leitud sobivat autorit, kes oleks sobivas ajaraamis ülesande ette võtnud. Läbirääkimiste tulemustena jõuti kompromissini, õppematerjal on valminud järkjärgult. Augustis esitati digiplatvormi sisulise ülesehituse tööversioon tagasisideks. Septembris valideeriti digiplatvormi sisulist ülesehitust (s.h sihtrühma gruppidesse jaotus) sihtrühmadega. Valmis ärianalüüs arenduse planeerimiseks 2026.a. digilahenduste raames. Valmis platvormi disaini lühikirjeldus disaineritele ning lepiti kokku digiplatvormi edaspidine halduskorraldus ja vastutajad. Valmisid esimesed tekstimaterjalid ülevaatamiseks ja disaineritele kasutamiseks. Oktoobris valmis esmane e-õppe digiplatvormi disaini lahendus. Novembris ja detsembris toimus tihe koostöö teabematerjalide koostaja ja disainifirma vahel. Leiti lahendused mitmele disainialastele küsimustele (teksti paigutused, mõistete kuvamise lahendused, päise ja jaluse disain, logod, illustratsioonid). September–detsember toimus tihe töö sisumaterjalide koostamisel ning regulaarne konsulteerimine ministeeriumi ja PTA-ga.
Tegevus	Uute teadmusiirde formaatide katsetamine ja juurutamine

Tähtaeg	Jooksvalt
Oodatav tulemus vastavalt rakenduskavale	Teadmusiirde tegevustes osalemine on tulemuslikum ja tootjale paindlikum ja vähem koormav. Teadmusiirde tegevustes osalejate arv kasvab 10%
Saavutatud tulemus	Uute formaatide katsetamine on osutunud kavandatust keerukamaks. Valmisolek formaate muuta on tagasihoidlik. Edulooks võib pidada Agronoomia konverentsi, kus konverentsi kava ja ettekannete sisud olid sel korral praktilisemad. Meetmete infopäevade asemel on katsetatud meetmeteemaliste taskuhäälingutega, kuid see formaat vajab veel esinejatele selgitamist. Kasvanud on omaosalust kasutavate ürituste hulk.
Tegevus	REM kohustuslike tegevuste elluviimine
Tähtaeg	Jooksev
Oodatav tulemus vastavalt rakenduskavale	Teadmusiirde tegevused on läbi viidud vastavalt kokkuleppele REMiga
Saavutatud tulemus	2025.a. selgitati kohustuslike koolitusnõuete täitmiseks sobilike koolituste menetlemise protsessi koostöös REMiga: sõnastati õpiväljundid ja lepitati kokku ülesanded ja vastutuse jagunemine, KSM tegevuste alase info jõudmine sihtrühmadeni on tekitanud muret nii REMis kui ettevõtjate seas. 2026.a. on plaanis välja arendada soovitusmoodul, mis annab sobivast kohustuslikust koolitusest huvilisele teada nii pea kui üritus on ajakavasse planeeritud. Infopäevade osas on tulnud aasta jooksul teha ajakavas mitmeid kiireid muudatusi, kuna meetmete valmimise ajakava on nihkunud.
Tegevus	Noorte põllumajandustootjate arengu- ja inkubatsiooniprogramm
Tähtaeg	Okt 2024 – okt 2026
Oodatav tulemus vastavalt rakenduskavale	Vähemalt 20 alustavat noort põllumajandustootjat on läbinud programmi ja vähemalt 15 on alustanud või laiendanud oma tegevust põllumajandusvaldkonnas.
Saavutatud tulemus	Programmis osaleb 15 noort alustavat põllumajandustootjat; viiest koolitusmoodulist neli tehtud, eeldatavalt 15st osalejast 14 esitasid noorte-meetmesse taotluse. Koolitusprogrammist on elluviidud 80 %. 2026 jätkame programmi raames viimaste koolitustegevuste elluviimisega ja mentortegevusega.
Tegevus	Valdkonnas tegutsevatelt organisatsioonidelt teadmusiirde tegevuste tellimise protseduuride (hankimiste, partnerlused jms) kohandamine vastavalt saadud kogemusele
Tähtaeg	31.01.2025

Oodatav tulemus vastavalt rakenduskavale	Protseduurid on välja töötatud ja raamhange välja kuulutatud või koostööleping sõlmitud hiljemalt 31.01.2025.a. Koolituste tellimiseks vajalik hangete arv väheneb.
Saavutatud tulemus	Avaliku sektori partneritega sõlmiti AKIS koostöökokkuleppe märtsis 2025. Kuigi koostöökokkuleppe põhisisu osas saavutati kokkuleppe jaanuaris 2025, siis läbirääkimised koostöökokkuleppe lisas olevad 2025a. partnerite korraldatavad ürituste osas nihutasid kokkuleppe sõlmimist märtsini. Selleks sõlmiti märtsis koostöökokkuleppe avaliku sektori asutustega (Eesti Maaülikool, Järvamaa Kutsehariduskeskus ja Olustvere Maamajanduskool) ning kuulutati välja riigihange AKIS raamhanke partnerite leidmiseks. Riigihanke pakkumiste esitamise tähtaeg oli 18.03.2025.a. tähtajaks laekus 16 pakumist, edukaks tunnistati 10 pakkujat. Osades 1. Maaviljelus, 2. Loomakasvatus ja 5. Müügiedendus sõlmiti lepingud edukate pakkujatega juunis 2025.a.ning minikonkurssidega alustati kohe peale seda. Osades 3. Mahemajandus, 4. Toit ja toiduohutus ja 6. horisontaalsed tegevused hanketulemused vaidlustati. Vaidlustused läbisid erinevad kohtuastmed kuid lõpuks lahenesid kõik METKi kasuks ning lepingud sõlmiti sellest tulenevalt vastavalt 3. ja 4. osas 3.novembril 2025 ja 6. osas 30. detsembril 2025 Välja on töötatud minihanke vormid ja juhend ürituste korraldamiseks, mida vajadusel kohandatakse lähtuvalt partneritelt laekunud tagasisidele. 24. oktoobril 2025 sõlmis METK Rahandusministeeriumiga riigiabist ja vähese tähtsusega abist teavitamise lepingu, millega kohustub METK riigiabi registrit teavitama AKISe raames antud riigiabist või vähese tähtsusega abist.
Tegevus	Ühistulise koostöö arenguprogrammi väljatöötamine
Tähtaeg	September 2025
Oodatav tulemus vastavalt rakenduskavale	Ühistulise koostöö arenguprogramm on välja töötatud ja AKIS nõukogus heaks kiidetud. Programmi elluviimine toimub 2026.a.
Saavutatud tulemus	Ühistulise koostöö programmi kontseptsioon ja ülesehitus välja töötatud ja läbi arutatud EPKK ühistutoimkonna, REMi ja Maaülikooliga. Programmi lõppversioon on heaks kiidetud AKIS nõukogu poolt 09. juuni 2025.a. Programmiga alustatakse 2026.a septembris.
Tegevus	AKIS osakute piloteerimine
Tähtaeg	Sõltub REMist

Oodatav tulemus vastavalt rakenduskavale	AKIS osakute piloteerimine vastavalt REMiga kokkulepitud plaanile
Saavutatud tulemus	METK on andnud oma sisendi AKIS osaku määruse ettevalmistamisesse. Määruse eelnõu on väljatöötamisel REMis.

Innovatsiooni tugiteenus

AKIS innovatsioonitugi aitab põllumajanduse ja toidutootmise valdkonna uuendusvõimega ettevõtetel leida ja ellu viia innovaatilisi lahendusi. Klienti toetatakse erinevates vormides, alates inspireerimisest, info vahendamisest ning teadmiste jagamisest kuni 1:1 nõustamiseni konkreetse idee kujundamise, koostööpartnerite leidmise ja projekti elluviimiseni ühe-ukse lahenduse põhimõttel.

Innovatsiooniteenust iseloomustas 2025. a. teenuse arendus ja personalimuutused. Märtsis asus tööle uus teenuse juht, aprillis lahkus üks innovatsioonikonsultant ning oktoobris teine. Seetõttu oli uuel juhil teenuse arendamiseks ja käivitamiseks kasutada väga vähe ressursi. Juunis esitles uus juht uuendatud teenuse kontseptsiooni AKIS nõukogus ning 27. augustil 2025. a ka REMi infokoosolekul. Alates sellest on toimunud teenuse juurutamine. Uus töötaja - innovatsioonikonsultant värvati novembri alguses.

Olulisel kohal innovatsiooniteenuse arendamisel oli mõtestada, mis on üldse METKi roll teenuse ja innovatsiooni ökosüsteemis arvestades nii Eesti-siseselt teadusutuste ja kõrgkoolide pakutavaid teadmussiirde teenuseid, EIS SA ja KIKi pakutavaid teenuseid ning EIP-Agri partnerluse ning maaeluvõrgustiku innovatsioonisuunalisi tegevusi. Teenuse osutamise piiratud mahtu arvestades on oluline ka selgelt piiritleda teenuse sihtrühm ja fookusvaldkonnad. Vastavalt teenuse arengukontseptsioonile lepiti kokku, et innovatsiooniteenuse klientideks on ennekõike uuendushuviga ettevõtjad, kelle sooviks on võtta kasutuses täna juba turuküpseid uusi tehnoloogiaid. Teenuse temaatilisteks fookusteks, kus innovatsiooniteenuse meeskond võtab proaktiivse rolli, on digitehnoloogiate juurutamine ning keskkonnahoidlikud tootmispraktikad.

Erinevalt AKIS teistest teenustest on innovatsiooniteenuse lähenemine personaalne, see tähendab, et kõigile uuendushuviga klientidele pakutakse eelnõustamist oma idee arendamisel ja koostööpartnerite leidmisel ning aidatakse kliendil lahendada takistusi, mis võivad kerkida projekti elluviimise käigus (vt joonis 9)

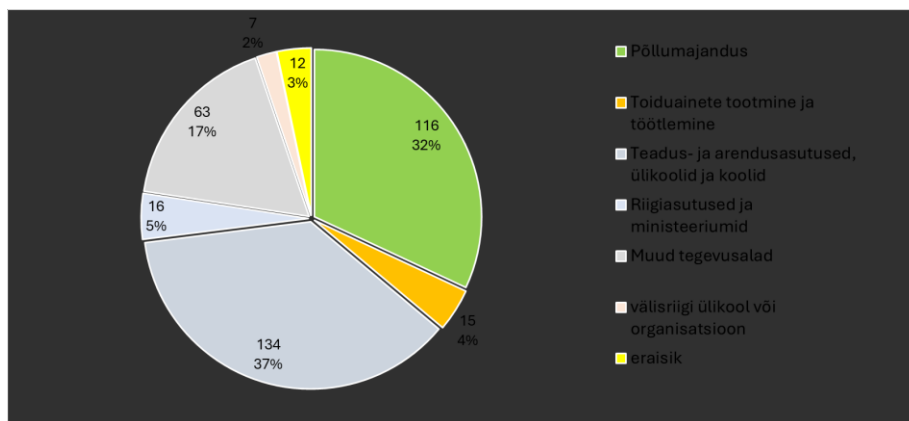
Teenus on välja töötatud 2024 a Teenusedisaini programmis ja täiendatud 2025 METK Teenusepõhise juhtimise programmis.

2025.a. II poolaasta on hoogsalt käivitunud innovatsiooniteenuste tegevused vastavalt 2025.a tegevuskavale. Välja on töötatud personaalse innovatsiooninõustamise protsess, mille testimisega alustati jaanuaris 2026.a.

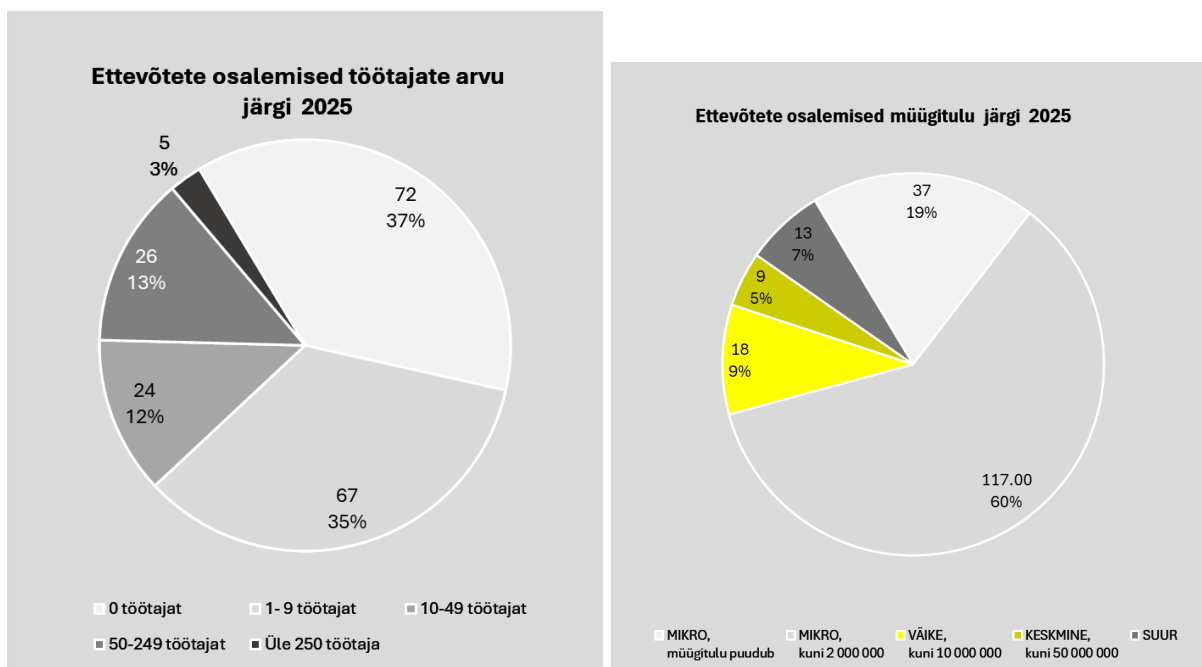
Innovatsiooniteenistuse korraldatud sündmustel osales 2025.a. kokku 363 osalejat.

Joonis 10. Innoteenistuse korraldatud sündmuste osalejate jaotus valdkonna järgi

Sündmustel on praktiliselt võrdselt osalenud põllumajanduse ja toidutootmise (kokku 131) ja ülikoolide (134) esindajaid, mis näitab mõlemapoolset huvi. See annab lootust heaks koostööks edaspidi. Oluline on ka muude tegevusalade (sisendimüüjad, teenuste pakkujad jne) kaasamine (2025 aastal 17%) piisavas mahus, et tugiteenuste kaudu pakutav innovatsioon saaks piisava tähelepanu.

Joonis 11. Innoteenistuse korraldatud sündmuste osalejate jaotus töötajate arvu ning käibe mahu järgi

Mõtlemata paneb 0-töötajaga (37%) ja kuni 9 töötajaga (35%) ettevõtete suur (kokku 72%) osakaal võrreldes väikese (10-49 töötajat, 12%) ja keskmise suurusega (50-249 töötajat, 13%) ettevõtetega. Viimaseid on kokku ainult ca neljandik ja siin tuleb

tegevuste suunamisel leida kasvuruumi. Ca 19% (37 ev) ettevõtteid on ilma müügituluta (neist 27 pm tootjad ja 10 muu/teenuste pakkujad). Siin on innoteenistuse sihiks nende klientide suunamine nõuandeteenuse ja teadmussiirde huviorbiiti.

Kuigi põllumajandussektori ettevõtteid iseloomustab vähene töötajate arv ettevõttes, siis edukaks innovatsiooniprotsessiks on siiski vaja teatavad tööjõuressurssi ning kapitaliseeritust, mida saavad endale lubada pigem suuremad ettevõtted.

60% mikroettevõtetest osalejate müügitulu jääb vahemikku 2000-2 000 000 eurot. Selles rühmas püüame suurema (vähemalt 100 000 eurot) müügituluga ettevõtjatele pakkuda suuremat tähelepanu ja edasisi tegevusi. 9% (18 osalejat) müügitulu jääb vahemikku 2-10miljonit eurot. Siin on võimekaid, suure potentsiaaliga ettevõtjaid ning nende osakaalu klientide seas soovime suurendada.

2025. aasta lõpus alustasime klientide täiendatud andmebaasi loomist. Selle käigus valime eelpool nimetatud ettevõtjate seast ambitsioonikaid arengupotentsiaaliga kliente edasisteks tegevusteks.

On hea meel tõdeda, et innovatsiooniteenistuse tegevused on tähelepanu äratanud ka 21% suure müügituluga ettevõtete (väikeste, kuni 10M€, 9% + keskmiste kuni 50M€, 5% ja suurte, üle 50M€, 7%) tähelepanu. Ühest küljest näitab see, et teemad mida pakume, on aja- ja asjakohased. Samas anname endale aru, et need ettevõtted olid ilmselt paljuski huvitatud eelkõige suur- ja väikeprojektide meetmest. Kontrollime seda oletust nõustamiste käigus 2026 aastal ja püüame pakkuda innovatsioonilahendusi.

Innoteenistuse ees on väljakutse, kuidas suuremate ettevõtete "innovatsiooniveduri" potentsiaali ja kogemust võimalike "vagunite" huvides ära kasutada.

Ülevaade 2025.a tegevuste täitmisest

Tegevus	Innovatsiooniteadlikkuse kasvatamine
Sihtrühm	vähese innovatsioonikogemusega ettevõtjad, uuendusvõime tõstmine
Tähtaeg	Jooksev
Oodatav tulemus vastavalt rakenduskavale	2025. aastal on vähemalt 200 tootjat tutvunud uute tehnoloogiate ja uuenduslike tootmispraktikatega Vähemalt 20 asjakohase arendusideega tootjat on osalenud rahvusvahelisel õppereisil. Taskuhäälingu ühel episoodil vähemalt 150 kuulamist ja aastas kokku vähemalt 2000 kuulamist.
Saavutatud tulemus	Korraldati kaks innovatsioonipäeva, kokku 84 osalejaga: Paides ja KEVILI Mäo uues viljaterminaal on toimunud Innovatsioonipäevast Targad ja energiasäästlikud tehnoloogiad põllumajanduses" võttis osa 51 osalejat - ettevõtete suuruse järgi väikestest kuni suurte tootjateni (sh nt Tartu Agro, Sadala Agro, Väätša Agro, jt). Registreerimisel ettevõtte suurust ei küsitud.

	Päeva fookuses olid nutikad ja energiasäästlikud tehnoloogiad põllumajanduses ning teadlaste ja ettevõtjate koostöö. Ettekanded esitati järgmistel teemadel: Kestlik põllumajandus (Riina Maruštšak (KEVILI)); Elektritarbimise juhtimislahendused (Vahur Maask (TalTech)), Droonid põllumajanduses – (Ainar Härm (Maaelu Teadmiskeskus)); Teraviljakuivatite tark juhtimissüsteem (Heilo Altin (Tartu Ülikool)). Järgnesid arutelud töötubades ja KEVILI Mäo terminali külastus. Tagasiside keskmine 4,11 . Räpinas viidi 22.10.2025 läbi villa väärindamise innovatsioonipäev “Me peame rääkima villast”. Eesmärgiks oli leida innovatsioonivõimalusi tootjate ühistegevusest väärtusahelas, võimalikust kvaliteedistandardi loomisest ning tootjate koostööst ülikoolide ja teadusasutustega (koostöös Eesti Lamba- ja Kitsekasvatajate Liiduga). Osales 33 põllumajandustootjat, ümbertöötajat, teadlast ja teadusasutuste esindajat (EMÜ, TÜ Viljandi KA, METK) Külastati ettevõtet Villatoode OÜ, kus MÄÄ kaubamärgi all toodetakse lambavillagraanuleid, peenravaipa ja multšikettaid. Tutvuti tehnoloogilise protsessi, kvaliteedinõuete, ettevõtte väljakutsete ning arenguplaanidega. Katrin Kabun Woola OÜ-st tutvustas nende ettevõtte tegevust Eesti lambavillast jätkusuutlike pakendite valmistamisel. Arutleti koostöövõimaluste ja edasiste tegevuste üle. Tagasiside keskmine 4,30. Korraldati 11.11.25. koostöös ReM ja PRIAga veebipõhine infopäev “Suur- ja väikeprojektide toetus” – 108 registreerunud, 82 osalejat. Valmistati ette ja avaldati 6 taskuhäälingut kokku 1126 kuulamise-vaatamisega. Täpsemalt avaldatud taskuhäälingud ja nende kuulatavus (aruande koostamise hetke seisuga): 20.01 - Maaelu jutud #30 - Made-Britta Eensalu - Vasula Farmid ja Lihatoöstuse lugu: Youtube vaatamisi /kuulamisi(263) + Spotify (26) + Soundcloud (5) KOKKU: 294 17.02 - Maaelu jutud #32 - Heilo Altin - Nutikad lahendused viljakuivatites: Youtube vaatamisi/kuulamisi (103) + Spotify (10) + Soundcloud (2) KOKKU: 115 17.03 – Maaelu jutud #34 - Ainar Härm - Kuidas droonid põllumajandust muudavad: Youtube vaatamisi/kuulamisi (150) + Spotify (15) + Soundcloud (2) KOKKU: 167 14.04 – Maaelu jutud #36 – Hardi Tamm - Kuidas loomade heaolu ja andmed loovad uut väärtust:
--	---

	Youtube vaatamisi/kuulamisi (80) + Spotify (14) + Soundcloud (2) KOKKU: 96 18.07 - Maaelu jutud 42# – Kalvi Tamm – Kliimateenus põllumehele - andmetest otsusteni: Youtube vaatamisi/kuulamisi (97) + Spotify (11) + Soundcloud (3) KOKKU: 111 Eetrisse läks 27.10 - Maaelu jutud 49# - Suur- ja väikeprojektide toetus: kellele, milleks ja kuidas taotleda?: Youtube vaatamisi/kuulamisi (301) + Spotify (35) + Soundcloud (7) KOKKU: 343 Korraldati kaks õppereisi - üks Austriasse ja teine Saksamaale, kokku 29 ettevõtja ja 14 avaliku sektori, teadusasutuse/ülikooli esindajaga: Õppereis lihaveisekasvatajatele Austriasse toimus 15.-09.-17.09. Osales 16 lihaveisekasvatajat ja 7 avaliku sektori ning teadusasutuste esindajat (ReM, EMÜ, METK). Tutvuti Austria lihaveisekasvatuse juhtivate ettevõtetega tarneahelaga kogu ulatuses – alates mahesööda tootmisest ja maheveisekasvatusest kuni tapamaja ja mahetoidutööstuse ning müügini. Lisaks saadi ülikooli teadlastelt ülevaade Austria põllumajanduse seisundist ja väljakutsetest. Tutvutud uuenduste seast toodi esile suurem tähelepanu loomade heaolule igas looma eluetapis ja ka tapmise protsessis. Tootjad leidsid unikaalseid lahendusi, mida Eestis ei kasutata, nt Kanada stiilis looma kinnitusrennid tervise kontrolliks, söötmissüsteemid, silokotid ning, tapamajatehnoloogia otse farmis või suurema tööstuse puhul tapaeelne betoonkoridoridori süsteem jmt. Tagasiside keskmine hinne 4,72. Põllumajanduse tehnoloogia-alane õppereis Saksamaale (Hannover) toimus 12.11.-15.11.25, kus eesmärgiks oli Agritechnica messi külastamine ja uute tehnoloogiate ning innovaatiliste lahendustega tutvumine. Osales 13 ettevõtjat ja 7 nõustajat ning avaliku sektori esindajat. Innoteenistus juhendas enne reisi messikülastuse ettevalmistust, osalejad tutvusid ekspositsiooniga ning jagasid vestlusingides tagasisidet, messi muljeid ning kogemusi. Tagasiside keskmine hinne 4,56.
Tegevus	Arengutoe pakkumine
Sihtrühm	uuendusvõime ja arendusvõime tõstmine, keskmise või kõrge innovatsioonivalmidusega ettevõtted, kellel on konkreetne arenguideo või tehnoloogia juurutamise plaan
Tähtaeg	Jooksev
Oodatav tulemus	Vähemalt 10 tootjat on leidnud oma ideele/väljakutsele sobiva rahastusallika

vastavalt rakenduskavale	Vähemalt 10 tootjat on läbinud ettevõtte arenguprogrammi konkreetse tehnoloogia juurutamiseks oma ettevõttes. Vähemalt 5 teadusasutuste, arenduskeskuste ja ettevõtete koostöös sündinud uut koostööpartnerlust
Saavutatud tulemus	Nõustamise käigus leidis ideele/väljakutsele sobiva rahastusallika 21 tootjat. (16 Suur- ja väikeprojektide taotlusmeede, 4 LEADER, 1 Maapiirkonnas majandustegevuse mitmekesistamine) Nõustamiste ning koostöövõrgustiku sündmuste tulemusena loodi sündis 16 teadusasutuste, arenduskeskuste ja ettevõtete koostöös uut koostööpartnerlust. Teemade seas olid näiteks rahvusvahelise partnerluse käivitamine, uuele eksporditurule sisenemine, toiduainete fermenteerimine, tõenduspõhisus meetootmises, piimalehmade geneetika, söötmise ja piima väärindamine, toidutööstuse jääkide väärindamine lemmikloomatoiduks, mulla sensorite andmete kasutamine taimekasvatuse efektiivsuse kasvuks, uuendtoidu tootearendus, lavendli tootmisjääkidest looduslike taimekaitsevahendite tootmine jmt. Korraldati TI arenguprogramm põllumajandustootjatele. Osales 18 ettevõtjat, kellest 14 olid tipp- või keskastme juhid. Programm koosnes 4 moodulist ja kodutöödest nende vahel + lõpetamise päevast. Seitse ettevõtjat tutvustasid lõpuseminaril programmi käigus nende poolt loodud tehisintellekti tööriistu. Tagasiside keskmine hinne (vastus küsimusele “Kuidas jäid rahule koolitusprogrammi sisu ja ülesehitusega?”) oli väga kõrge - 4,69 (13 vastajat). Koolitajaga rahulolu keskmine hinne oli “5”. Tagasiside ja kogemuse põhjal võime väita järgmist. Vaatamata osalejate varasemale kogemusele mõne TI tööriista kasutamise osas selgus, et senised TI kasutamise baasteadmised on lünklikud ning ilma juhendamiset ei võimalda kiiret, enesekindlat arengut. Seetõttu on vajalik kokkulepe - millisel viisil korraldame edaspidi „baaskursust“ teadmussiirde raames ja kuidas arendame pidevalt edasi uut toodet. Uue toote arendamine saab olla edukas, kui arvestame võimalikult täpselt turu vajadusi (st ka mh, et me ei rutta ette klientide arengust); Sobivate tööriistade leidmine paljude seast nõuab ettevõtjatelt aega, mida neil enamasti ei ole. Seetõttu juhtub, et ei astuta ka lihtsamaid samme TI kasutamises, keerulisematest rääkimata. Tehisaru rakendamine tootmises on ekspertide hinnangul kindlasti juba spetsiifiline ja suuremat ajalist ning rahalist ressursi nõudev samm, kuhu soovitakse kaasata ettevõttevälist ekspertiisi nii ettevalmistuseks kui ka läbiviimiseks (AKIS osak, arendusosak jm toetused). Näeme, et meie töö on praegu „targa tellija“ ettevalmistamine ja leiame siit häid kliente tulevikuks;

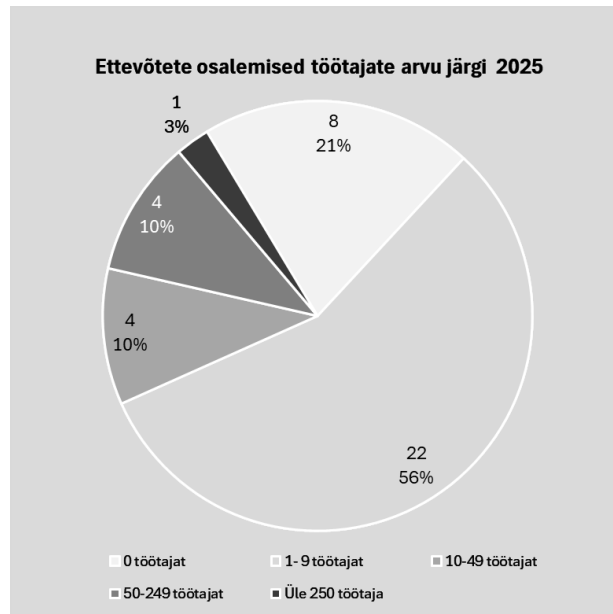
	Ühe tehtud koolituse põhjal ei saa teha järeldust, et põllumajandusvaldkonnas on TI koolituse turul piisav arv „edasijõudnud edasijõudnuid“ ehk tarku tellijaid, kellega järgmisesse astmesse minna. Pigem hindame (tegelikult on see koolitaja hinnang), et neid ei ole hetkel või on neid keerukas turul kõnetada - seetõttu sobiks seda läbi AKIS osaku ja arendusosaku, kui need peatselt avanevad. Tahame olla innovatsiooni toetuse tegevustes paindlikud. Soovime luua tööriistu, mis vastavad kliendi vajadustele ehk siis mida tegelikult turg vajab. Praegune plaan ongi testida edasiarendatud versiooni, et kujundada välja kursus, mida on paljudel põllumajandustootjatel vaja ja mida saab edaspidi korraldada teadmussiirde tegevuskava raames. Kui meil on olemas piisav arv edasijõudnuid, kel on olemas päriselt arusaam ja loogika TI võimalustest ja teisest küljest oleme AKIS osaku abil saanud aru keerulisemaid tootmislahendusi käivitavate ettevõtjate vajadustest, siis saame liikuda edasi järgmiste tasemete arenguprogrammidega. TI võimalused arenevad suure kiirusega, seega on ka samadele osalejatele vaja teatud aja tagant „baaskursuse“ uuendamist. Näiteks tuli üks ettevõtja osalema sooviga, mida kursuse alguses teatud TI lahenduse osas polnud võimalik täita, aga lõpus oli lahendus juba turul saadaval ja ettevõtja sai soovitud abi. Korraldati EPA messi Innovatsiooniala 8.–9.10.2025 Tartus Eesti Rahva Muuseumi raamatukogu saalis. Esmakordselt EPA messi ajaloos korraldatud Innovatsiooniala messiala täitmiseks viidi läbi konkurss ja valiti 12 osalejat. Valmistati ette ja viidi läbi kahepäevane seminar, kus osales 85 inimest, sh 50 ettevõtjat. Esimesel päeval arutleti ettevõtjate ning teadlastega põllumajanduse seisundi üle ning tutvustati avaliku sektori poolseid lahendusi innovatsiooni edendamiseks. Tagasiside keskmine hinne 4,5. Teisel päeval tutvustati tehisaru kasutamise võimalusi põllumajanduses ning toidutootmises ja toodi näiteid ettevõtjatelt ning teadlastelt. Tagasiside keskmine hinne 4,6. Mõlemal päeval tutvustati lavalt ekspositsiooniala ettevõtjaid. Innovatsiooniala seminarid ja ettevõtjate tutvustused salvestati ja tehti kättesaadavaks messi koduleheküljel. EPKK 141 in tagasiside kohaselt oli Innoala 4. kohal meeldejäävama messiosa arvestuses, seminarid 2. ja innoala 3. kohal külastatavuselt.
Tegevus	Personaalne või grupiviisiline nõustamine ja võrgustamine
Tähtaeg	jooksev
Oodatav tulemus vastavalt rakenduskavale	2025. aastal on vähemalt 50 ideed, probleemi või projekti saanud nõu oma väljakutsele või idee lahenduse ja/või lahendust enda ettevõttes testida

Saavutatud tulemus	2025 aastal viisid Innovatsiooniteenistuse töötajad läbi 85 nõustamist (nõustamiskordade arv, sh: 44 ev, 32 TA ja 9 org). Kokku viidi nõustamisi läbi 69 kliendile (sh. 34 ettevõtet, 10 organisatsiooni, 24 teadlast, 1 eraisik). Tagasiside keskmine hinne oli 4,50 (vastus küsimusele “Kuidas jäite rahule nõustamisteenusega?”). Ettevõtjate nõustamiste teemadeks olid Euroopa Innovatsioonipartnerluse ehk EIP meede ja projektide elluviimine, rahvusvaheline koostöö, rahastuse leidmine, innovatsiooni rakendamine, kaasaegse tehnoloogia kasutamine (sh droonid ja AI kasutamine), varajases faasis ettevõtte (startupi) tegutsemine, ettevõtjate - TA asutuste koostöö korraldamine ning taotlemine Suur- ja väikeprojektide meetmest. <i>Joonis 12. Innoteenistuse nõustatud klientide jaotus tegevusala järgi</i> <table border="1"> <caption>Teenuse saajad KOKKU 2025</caption> <thead> <tr> <th>Tegevusala</th> <th>Arv</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Põllumajandus</td> <td>13</td> </tr> <tr> <td>Toiduainete tootmine ja töötlemine</td> <td>11</td> </tr> <tr> <td>Teadus- ja arendusasutused, ülikoolid ja koolid (sh 2 välisriigi)</td> <td>29</td> </tr> <tr> <td>Riigiasutused ja ministeeriumid</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>Teine</td> <td>15</td> </tr> </tbody> </table>	Tegevusala	Arv	Põllumajandus	13	Toiduainete tootmine ja töötlemine	11	Teadus- ja arendusasutused, ülikoolid ja koolid (sh 2 välisriigi)	29	Riigiasutused ja ministeeriumid	0	Teine	15
Tegevusala	Arv												
Põllumajandus	13												
Toiduainete tootmine ja töötlemine	11												
Teadus- ja arendusasutused, ülikoolid ja koolid (sh 2 välisriigi)	29												
Riigiasutused ja ministeeriumid	0												
Teine	15												

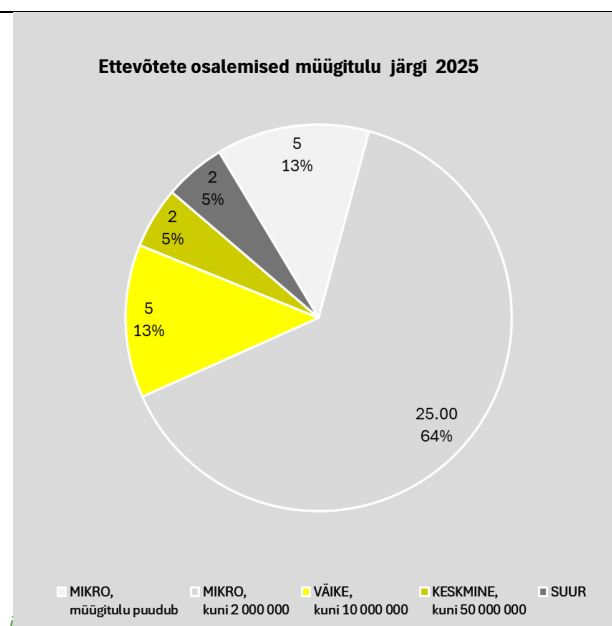
Joonis 13. Innoteenistuse nõustatud ettevõtete jaotus töötajate arvu järgi

Töötajate arvu järgi nõustatud kliente võrreldes on näha, et 40 unikaalsest nõustatud ettevõttest moodustasid ilma töötajateta (8) ja 1-9 töötajaga (22) ettevõtteid kokku 77% nõustatud klientidest.

Mikroettevõtete pilt on aga mitmekesisem, kui vaatame müügitulu (Joonis 9 allpool), kus näeme, et müügitulu puudus 5 (13%) nõustatud kliendil, aga 25 (64%) müügituluga klientide seas on ka 4 ettevõtet, kelle müügitulu on 500tuh € ja 2M€ vahel, 7 ettevõtet, kelle müügitulu on 100tuh ja 500tuh € vahel ning 1 kelle müügitulu oli 50tuh ja 100tuh € vahel. Nagu eespool juba märgitud, püüame 2026 fookust sättida suurema müügituluga klientidele, eeldades, et nende võimekus uuenduste rakendamisel on suurem ja meie töö kannab sedakaudu rohkem vilja.

Joonis 14. Innoteenistuse nõustatud ettevõtete jaotus müügitulu suuruse järgi

Nõustatud klientide tagasisidest saime ka ootusi tulevikuks. Küsimusele „Millistel teemadel veel innovatsioonialast nõu vajaksite?“ saime näiteks vastuseks:

- Innovatsioonipartnerite leidmine, koostöövõrgustiku loomine, ka mujal Euroopas;
- Projektide tegevuste ja tulemuste levitamistegevused Eestis ja välismaal;
- Juhtimiskoolitused (sh motivatsioon ja enesejuhtimine, innovatiivne mõtlemine), projektijuhtimise ja AI koolitused professionaalsetelt rahvusvahelistelt koolitajatelt;
- Nõu toetusmeetmete kohta - millal avanevad, tingimused, kriteeriumid, kuidas ettevõtja saab kasutada, innovatsioonilahenduse sobivus, jmt (sh ka nt Horizon programm),
- Tagasiside ideele, äriplaanide hindamine;

Korraldati toiduhäkaton “Hack the Future of Agrifood”, mis toimus 7.-8.11.2025, Tartu Loodusmajas 40 osalejale. Häkaton viidi läbi koostöös Tartu Biotehnoloogia Pargiga. METK roll oli panustada nõuga häkatoni teemade, esinejate, mentorite ja sponsorite valikusse ning häkatoni praktilisse läbiviimisesse (ruumid ja kohvipausid). Innovatsiooniteenistuse juht **nõustas tiime (kokku 9, 32 liikmega)** ja osales žürii töös. EIT Food akrediteeritud programmis oli disainmõtlemise ja pitchingu koolitus, häkatoni läbiviimine, võitjate autasustamine.

Digiarendused

AKIS pakutavaid digiteenuseid arendas 2025.a. PRIA (*Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet*) koostöös METKiga tagades arendatud teenuste töökindluse ja hoolduse. METKi ülesanne on sõnastada ärivajadused koostöös digiarenduste tarbijatega.

Lisaks nõuandeteenuste töölaua arendustele e-prias ning AKIS teabesalve arenduse I etapi elluviimisele alustati 2025.a ärianalüüsiga üritustele registreerumise haldamise moodulile, et lihtsustada registreerumist, tõsta andmete turvalisust ja võimaldada automatiseeritud andmevahetust teiste riiklike süsteemidega. Ärianalüüs valmib 2026.a I kvartalis.

Tegevus	Nõuandeteenuse mooduli IT arendus
Vastutaja	PRIA
Tähtaeg	I poolaasta
Oodatav tulemus vastavalt rakenduskavale	Töödega alustati 2024.a. II poolaasta ning mõningad tööd lõkkusid 2025.a. I poolaastasse sh Nõuandeteenuse haldamise mooduli üldised tööd - Teavitused ja meeldetuletused allkirjastamist vajavate või tagasi lükatud dokumentide kohta. - Võimalikud täiendused tulenevalt süsteemi kasutajate tagasisidest. Nõuandeteenuse lepinguga seotud tööd - Möödunud kehtivusajaga lepingu sulgemine - Lepingu ennetähtaegne lõpetamine - 2024. a realiseerimata jäävad automaatsed kontrollid Nõuandeteenuse aruandega seotud tööd - 2024. a realiseerimata jäänud nõuandeteenuse aruande funktsionaalsus - Nõuandeteenuse aruande muutmine pärast kahepoolset allkirjastamist ja uue aruande versiooni loomine. - Maksetaotlusele esitamiseks sobilike ja nõuetele vastavate aruannete leidmine. Nõuandeteenuse osutajate nimekirja ja nõustajate otsingu vormi täiendused - Täiendavate võimaluste loomine nõuandeteenuse osutajatele ja muudatused arvestades kasutajate tagasisidet.
Saavutatud tulemus	Nõuandeteenuse haldamise mooduli üldised tööd Nõuandeteenuse lepingute ja aruannete koostamine ning allkirjastamine on e-teenuses soovitud ulatuses võimalik ning arendatud funktsionaalsused toimivad tõrgeteta. Arendused on kasutajate poolt hästi vastu võetud ja on aktiivses kasutuses.

	Veebruari alguse seisuga on lepingute arv süsteemis 895, nõuandeteenuse saajaks on nendel sisestatud 839 erinevat isikut. 844 lepingut on kahepoolsest allkirjastatud. Aruandeid on süsteemis 809, nendest 790 kahepoolsest allkirjastatud. Lepingute ja aruannete koostamiseks e-teenust kasutanud 60 nõustajat. Nõuandeteenuse haldamise mooduli andmed on edastatud PRIA Andmeaita, mis võimaldab läbi viia andmepõhiseid analüüse teenuse arendamiseks. Samuti toetab see eelarve kasutamise ja süsteemi kasutatavuse tõhusamat jälgimist. Sisse on viidud vajalikud funktsionaalsuse muudatused ja täiendused, mis on tingitud 2026. aasta algusest kehtima hakanud nõuandeteenuse toetuse määruse muudatustest. Nõuandeteenuse lepingu ja aruandega seonduvad tööd Lepinguid on e-teenuses võimalik sõlmida alates 3. jaanuarist 2025. Hiljem lisandus võimalus leping ennetähtaegselt lõpetada ja kalendriaasta lõpus kõik pooleliolevad lepingud automaatselt sulgeda. Automaatsed kontrollid valmisid mõistlikus mahu, üksikute lõppkasusaajate puhul rakenduvate nõuete kontrollid jäid kulude mõistlikust silmas pidades tööplaanist välja ja need kontrollid toimuvad maksetaotluse halduskontrolli etapis. Nõuandeteenuse aruande minimaalselt vajalik funktsionaalsus paigaldati e-teenuse töökeskkonda veebruaris 2025. Hiljem lisandus võimalus kahepoolsest allkirjastatud aruannet muuta ja täiendati automaatseid kontrole. Nõuetele vastavalt kahepoolsest allkirjastatud aruannetelt liiguvad andmed automaatselt maksetaotlusele ja maksetaotluse vorm on nõuandeteenuse osutajale eeltäidetud. Lepingute ja aruannete vahelehel on nõuandeteenuse osutajal dokumentide staatuste järgi võimalik eristada, millised aruanded on maksetaotlusele hõlmatud ja mis staatuses maksetaotluse menetlemine on. Kasutajate tagasisidet arvestades on lisatud võimalus lepinguid ja aruandeid allkirjastada Smart-IDga. Lisaks on tehtud ka muid väiksemaid täiendusi ja parandusi parema kasutusmugavuse tagamiseks.
--	--

	Seoses nõuandeteenuse toetuse määrase muutumisega 2026. a alguses loodi lepingute ja aruannete vormide uued versioonid. Kuna metsamajanduse valdkonnas osutatavale nõuandeteenusele kehtestati erinev maksimaalne toetuse määr kalendriaastas, siis eraldati metsamajandus ülejäänud valdkondadest ning muudeti nii lepingutel kui aruannetel toimuvate automaatsete arvutuste loogikat ning kuvatavaid välju ja nende kitsendusi. Teavituste ja meeldetuletuste saatmise funktsionaalsus allkirjastamist vajavate või tagasi lükatud dokumentide kohta on testimise etapis ja ei ole veel töökeskkonda paigaldatud. Nõuandeteenuse osutajate nimekirja ja nõustajate otsingu vormi täiendused Nõuandeteenuse osutajate nimekirja METKi poolt tellitud täiendused on realiseeritud.
Tegevus	Teabesalve platvormi arenduse elluviimine
Vastutaja	PRIA
Tähtaeg	I poolaasta
Oodatav tulemus vastavalt rakenduskavale	Hange läbiviidud, toimiv prototüüp loodud. II poolaasta saab alustada materjalide ületõstmist uude teabesalve.
Saavutatud tulemus	Teabesalve I etapi arendustööde valmimiseks on sõlmitud fikseeritud maksumusega leping ühispakkuja Krabu Grupp OÜ ja Krabu Tech OÜga, mille mahust valmis 2025. aastal töid ca 75% ulatuses. Selles ulatuses on arenduspartnerile ka tööde eest 2025. a eelarvest tasutud. Aktiivne arendus kestab, jooksvalt toimub lisandunud funktsionaalsuse testimine ja vigade parandamine. Lepingujärgne Teabesalve I etapi arenduste valmimise tähtaeg on 8. mai 2026. a. Materjale saab uuele platvormile hakata üle tõstma eelduslikult alates märtsist 2026.a.
Tegevus	Teabesalve sisu ületõstmine (jätkub 2026.a.)
Vastutaja	METK
Tähtaeg	I poolaasta 2026.
Oodatav tulemus	Pikk.ee ja maainfo.ee lehel olev informatsioon on kaasaegsel kujul kättesaadav nii arvutis kui mobiilis. Teabesalve kasutajate arv kasvab.
Saavutatud tulemus	Üle on vaadatud senise info ületõstmise vajadus ja märgitud, milline info ja millisel moel on vajalik üle tõsta. Välja on töötatud ületõstmise tööprotsess, mille täpsustamine jätkub kaasatud osapooltega. Alates veebruarist 2026.a. on METKis töö veebihaldur, kelle ülesanne on juhtida materjalide ületõstmise

	protsessi. Ületõstmiseks on plaanis kaasata lisatööjõudu märts - juuni 2026.
Tegevus	Andmepõhiste teadmuste teenuste vajaduste ja võimaluste hindamine ja analüüs
Tähtaeg	I poolaasta
Vastutaja	PRIA ja METK ühine töörühm
Oodatav tulemus vastavalt rakenduskavale	Kirjeldus tootjate vajadustele vastavatest võimalikest andmepõhistest teadmuste teenustest ja ettepanek, milliseid teenuste arendamisega ja millises mahus võiks riik jätkata.
Saavutatud tulemus	2026. a AKIS rakenduskavasse on valitud jätkamiseks järgmised tegevused: Ligipääs teadmuspõhiste ja isikustatud töölaudadele PRIA e-teenuses Tegevuse eesmärk on võimaldada e-teenuse kaudu tootjatele turvalist, isikustatud, interaktiivset ja visualiseeritud ligipääsu andmeanalüüsile. Lahendus annab praktilise tööriista andmepõhiseks eneseanalüüsiks, aitab suurendada põllumajandussektori juhtimisotsuste andmepõhisust ja pakub põllumajandustootjatele riigile esitatud andmete alusel lisandväärtust. Koolituste soovituseteenuste arendus PRIA e-teenusesse Isikustatud koolitussoovitused aitavad toetada põllumajandussektori professionaalsust ja arengut, tõstes teadlikkust koolitusvõimalustest ning suunates tootjaid koolitustel osalema.

AKIS juhtimine ja horisontaalsed teenused

AKIS juhtimise ja horisontaalsete teenuste ülesanne on ühelt poolt tagada AKIS teenuste kõrge kvaliteet sh vastavus sihtrühmade vajadustele ning ühiskonna ootustele ning teisalt kindlustada AKIS teenuste juriidiliselt korrektne ja kulutõhus rakendamine.

2025. a. oli keskseks arendustegevuseks teenusepõhisele juhtimisele üleminek METKis ja AKIS teenuste ühtlustamine – selle käigus ühtlustati sihtrühmade käsitlust kogu METKis ja detailsemalt igas AKIS teenuses, mõtestati teenuse väärtuspakkumised ja koostati teenuse kaardid.

2025. a. juurutati AKIS seirekontseptsioon ning koostati põllumajandussektorit mõjutavate globaalsete trendide raport.

Toimusid aktiivsed arutelud AKIS osaku rakendamise üle REMiga ja AKIS keskus andis oma panuse AKIS osaku toetuse tingimuste väljatöötamisse.

Tegevus	Sihtrühmade vajaduste seire
Tähtaeg	Kvartaalsed ülevaated jooksvast tagasisidest, iga-aastased innovatsiooniraportid
Oodatav tulemus vastavalt rakenduskavale	Kvartaalne ülevaade ürituste ja teenuste osutamise tagasisidest ja laekunud ettepanekutest, esitatakse iga kvartalile järgneva kuu 20.-daks kuupäevaks asjakohastele AKIS osapooltele ja pikk.ee/teabesalve lehel. Tulemustega arvestatakse nõuande-, teadmussiirde- ja innovatsiooniteenuste pakkumisel. Sektori ekspertidega valideeritud innovatsiooni trendide raport , mis kajastab Eesti põllumajandussektori innovaatilisuse üldseisu ja Eestile olulisi tehnoloogiatrende. Esimene, tehnoloogiatrende puudutav raport valmib septembriks 2025.a (sisendina ideekorjele) Esimene raport, mis sisaldab ka statistilisi andmeid ettevõtete innovatsioonikäitumise kohta valmib 2026. lõpuks.
Saavutatud tulemus	Kvartaalse aruande asemel koondub sihtrühmade tagasiside PowerBI töölauale , mille avalik vaade on avaldatud https://www.pikk.ee/nouandeteenistus/akis/teadmussiire/ Töölauda uuendatakse igakuiselt. Igale AKIS partnerile tehakse soovi korral detailsem väljavõtte tema korraldatud ürituste lõikes. REMile ja AKIS keskusele on kättesaadav detailne töölaud kõikide ürituste lõikes. PowerBI lahendus on paindlikum ja kasutajale mugavam, kuna võimaldab teha kasutaja eelistustele vastavaid väljavõtteid. Trendiraport on valminud ja seda valideeriti sektori esindajatega toimunud aruteluseminaril 26.09.2025. Trendiraportit kasutatakse

	teadmussiirde tegevuskava koostamisel valdkondlike nõukogude koosolekutel. Statistikaametiga saavutatud kokkulepe, et Eesti kaasab Community Innovation Survey (CIS) uuringusse ka põllumajandussektori ettevõtted. Andmekorje on lõppenud, vastamise määr on väiksest ettevõtetest kuni 49 töötajaga 74% ja suurtes ettevõtetes 89%. Tulemusi võib oodata 2026.a I poolaastas.
Tegevus	AKIS nõuandvate kogude (AKIS nõukogu ja AKIS valdkondlike nõukogude) töö korraldamine:
Tähtaeg	Jooksev
Oodatav tulemus vastavalt rakenduskavale	
Saavutatud tulemus	AKIS nõukogu kohtumised toimusid 6. märts, 9. juunil, 30. oktoober, 5. detsember 2025.a. Nõukogu koosseis on olnud mitmeid muudatusi seoses inimeste liikumisega. Seoses Triin Kõrgmaa lahkumisega AS Salvestist kutsuti toidutootmise esindajaks Janne Laik-Lõhmus AS Maag Foodist, Andres Huule asumisega METK innovatsiooniteenistuse juhiks kutsuti regionaalarengu esindajaks Meelis Annus, MES juhatuse liige, meedia esindajana asus Indrek Riikoja asemele Maalehe vanemtoimetaja Marju Reitsak ning ühistulise koostöö esindajana liitus nõukoguga Tiiu Nõmmik Farm INist. Lisaks moodustati iga AKIS teadmussiirde valdkonna juurde valdkondlik nõukogu põhimõttel, et ettevõtjate osakaal nõukogus oleks üle 50%, Valdkondlike nõukogude ülesanne on ennekõike koostada teadmussiirde tegevuste pingerida omas valdkonnas. Valdkondlike nõukogude kohtumised toimusid novembris 2025. Valdkondlike nõukogude koosseisud leiab pikk.ee lehelt: https://www.pikk.ee/nouandeteenistus/akis/teadmussiire/
Tegevus	Temaatiliste töopakettide⁵ käivitamine sihtrühma vajadustele sobilike lahenduste väljatöötamiseks.
Tähtaeg	Nõuande teemapakett I poolaasta, digiteema pakett II poolaasta.
Oodatav tulemus	Koosloome tulemusena on välja pakutud lahendused väljakutsetele koos konkreetsete ettepanekutega asjakohastele

⁵ Temaatilised töopakettid on aruteluformaad, mille eesmärk on leida ekspertide ja huvirühmade koostöös tõhusalt toimiv lahendus AKIS tegevuste käigus tõstatunud probleemidele. Töopaketi teemad tulenevad sihtrühma vajaduste ja tagasiside analüüsist, teenuste arendusprotsessis tuvastatud väljatsetest või teistest AKIS teenuse vajadusi mõjutavatest teemadest. Igaks teemapaketi raames valmistatakse üldjuhul ette lühike teemapaber probleemi olemusest, mis on arutelu lähtekohaks. Peale arutelu täiendatakse teemapaberit arutelu käigus tekkinud ettepanekute ja poliitikasoovitusega ja see avaldatakse teabesalves (pikk.ee või teabesalv.ee lehel) ning levitatakse AKIS sihtrühmade hulgas. AKIS süsteemi puudutavad soovitused võetakse arvesse AKIS tegevuste kavandamisel.

vastavalt rakenduskavale	osapooltele (ministeeriumid, erialaliidud, tootjad, teadusasutused vms). Teemad valib välja AKIS nõukogu METK esitatud ettepanekute põhjal.
Saavutatud tulemus	Nõuandeteenuse teemapaketi mustand on valminud ja seda tutvustati AKIS nõukogus juunis. Teemapaketi sisu on olnud aluseks Nõuandetoetuse määruse muudatusettepanekute sõnastamisel. Samuti on teemapaketi sisendit kasutatud nõuandeteenuse tuleviku visioneerimisel. Teemapaketi vormistamine on viibinud, sest alusandmed ja määrusega seonduv on pidevas muutuses. Digiteemapaketi ettevalmistav ülevaade on tellitud ja valmimas, planeerimisel on temaatilised arutelud valdkonna ekspertidega. Loodud on tihe koostöö ka AIRE (AI Robotics Estonia) tiimiga. 2025. aastal kaasati ekspert, koostati sisendanalüüs digitaliseerimise olukorra ja lahenduste mõtestamiseks, toimus trendide valideerimine Trendiraporti tutvustamise seminaril (22 osalejat). 09. detsembril viidi läbi Põllumajanduse digitaliseerimise koostööseminar, kus toimus digitaliseerimise valdkondlike suundade valideerimine ettevõtjate, ametnike ja teadlastega (27 osalejat). 2026 I poolaastal seisab ees dokumendi lõplik viimistlemine, esitlemine nõukogule, tagasisidest saadud ettepanekute sisseviimine tutvustamine avalikkusele ja tegevusest sündinud ideede, ettepanekute edasine rakendamine.
Tegevus	AKIS kommunikatsioon
Tähtaeg	Jooksev
Oodatav tulemus vastavalt rakenduskavale	Uute AKIS tegevustes osalevate tootjate arv kasvab vähemalt 10%
Saavutatud tulemus	Kasutusele on võetud AKIS bränd, tegevuste elluviijale on koostatud brändi kasutamise juhised. Stiiliraamatust lähtuvalt telliti roll-up bännerid, mis tutvustavad üritustel AKISi ja selle teenuseid (esimest korda olid väljas EPA messi innovatsioonialal). Augustis asus tööle uus kommunikatsioonispetsialist ja tehti muudatus töökorralduses, mille tulemusena allub AKIS kommunikatsioonispetsialist otseselt AKIS teenusejuhile. Kommunikatsioonistrateegiale küsiti eksperthinnangut ja soovitusi PR agentuurilt ning selle põhjal võeti fookus strateegilisemale kommunikatsioonile koostööpartneritega suheldes ja AKISEga seotud edulugude kajastamisele. Suuremat rõhku pannakse meediasuhtlusele, et põllumajandus ning sellega seotud teadustöö ja innovatsioon hoida avalikkuse silmis aktuaalsena. AKIS osateenuse juhtidest kujundatakse oma valdkonna kõneisikud, kes on valmis sel teemal ajakirjandusele kommentaare andma.

	Kommunikatsioonistrateegiale tuginedes on avaldatud arvamuskajastusi, initsieeritud raadiokajastusi ning kaasatud ajakirjanikke AKISse raames korraldatud õppereisidel ja üritustel. Kommunikatsioonivõrgustiku koostööpartneritega kohtutakse regulaarselt ning hoitakse üksteist kommunikatsioonitegevustega kursis. Käsil on ühise kommunikatsiooniplaani loomine, mille tulemusena võimendatakse toidujulgeolekut puudutavaid sõnumeid. Aasta jooksul ilmunud meediakajastuste näited: - Kas põllumeeste nõuandeteenistus on lumeinimene? - Innovatsioon põllul ja laudas - Keiu Kaitsa: Al jõuab põldudele ja tootmisesse - Eesti noortalunikud käisid Hannoveris tehnikamessil - Suur- ja väikeprojektide meetmest Kuku raadio Maa Elu saates AKIS mainiti Eesti meedias 2025. aastal 31 korda. AKISse kõneisikuid järgmiselt: - Andres Huul 9 korda - Leho Leis 3 korda - Katrin Pihor 5 korda
Tegevus	Eesti AKIS esindamine rahvusvahelises koostöös
Tähtaeg	Jooksev
Oodatav tulemus vastavalt rakenduskavale	METK osaleb EL tasandi AKIS võrgustikes ning kasutab saadud kogemust ja teadmisi AKIS tegevuste elluviimisel Eestis.
Saavutatud tulemus	METK jätkas aktiivset panustamist eelnevatel aastatel alustatud Horisont Euroopa raamprogrammi koostööprojektidesse (ModernAKIS, PREMIERE, EU FarmBook, Climate Farm Demo, Climate Smart Advisors, AMBROSIA, MultiSOIL). 2025. a lisandusid kaks nõustajatele suunatud koostööprojekti: LiveNET ja AdvisoryNetPest. Projektid võimaldavad kogemuste vahetust teiste riikide AKIS süsteemidega ja saada tagasisidet Eestis tehtavale. Samuti võimaldavad need õppida uusi meetodeid ja lähenemisviise, mis aitaks muuta teadmussiiret ja nõustamist tõhusamaks ja tulemuslikumaks. Täpsem info projektide kohta toodud lisas 1. METK on Euroopa nõustamisorganisatsioonide liidu EUFRAS liige, jätkati osalemist EU ÜPP võrgustiku tegevustes ning põllumajandusteaduste komitee töörühmas SCAR-AKIS, sh panustades perioodi raporti kokkuvõtete koostamisse. Osaleti kolmes uues Euroopa Horisondi projektitaotluses (üks oli edukas ja alustab 2026 sügisel) ning ühes Interreg projektitaotluses (tulemused selguvad märts 2026).

AKIS 2025.a. eelarve täitmine

Tegevuskulu	Juhtimine ja horison- taalsed teenused	Täitmine	%	Innovat- siooni teenus	Täitmine	%	Nõuande- teenus	Täitmine	%	Digi- arendus: METK	Täitmi- ne	%	Teadmus- siire	Täitmine	%	METK KOKKU	Täitmine	%	Digi- arendus: PRIA	Täitmine	%
Töötajate palgakulud	220 000	209 438	95%	100 000	82 823	83%	150 000	141 271	94%	80 000	74 346	93%	190 000	160 842	85%	740 000	668 719	90%	130 000	120 763	93%
Eksperttasud	58 000	38 933	67%	40 000	2 800	7%	30 000	1 962	7%	0	0		0	0		128 000	43 695	34%			
Lähetused, koolitused, transport	70 000	20 839	30%		0			0			0			0		70 000	20 839	30%			
Teavitamine ja avalikustamine	10 000	0	0%		0			0		0	0			0		10 000	0	0%			
Üritused ja materjalid	27 000	7 316	27%	40 000	67 403	169%	0	4 510			0			0		67 000	79 229	118%			
vahekokkuvõte	385 000	276 527	72%	180 000	153 026	85%	180 000	147 742	82%	80 000	74 346	93%	190 000	160 842	85%	1 015 000	812 483	80%	130 000	120 763	93%
Teadmussiirde tegevused					0		80 000	50 696	63%		0		1 390 000	630 100	45%	1 470 000	680 796	46%			
AKIS osakud													300 000		0%	300 000		0%			
Digiarendused äritellimuse alusel																			360 000	130 928	36%
KOKKU	385 000	276 527	72%	180 000	153 026	85%	260 000	198 438	76%	80 000	74 346	93%	1 880 000	790 942	42%	2 785 000	1 493 279	54%	480 000	251 691	52%
Üldkulu	33 000	31 416	95%	15 000	12 423	83%	22 500	21 191	94%	12 000	11 152	93%	28 500	24 126	85%	111 000	100 307.90	90%			

Lisa 1. AKIS rahvusvahelised koostööprojektid

Allpool olev tabel esitab koondina AKIS rahvusvaheliste koostööga seotud tegevusi METKis. Kalkkirjas heledama värviga on toodud tegevused, mis AKIS korraldust mõjutavad, kuid ei ole rahastatavad ÜPP strateegiakava sekkumistest.

Märksõna	Seletus ja tegevus
EUFRAS	<i>European Forum for Agricultural and Rural Advisory Services</i> https://www.eufas.eu/ – Euroopa ingliskeelsete riikide nõustamisega tegelevate organisatsioonide võrgustik. Kasu: võimalus tutvuda teiste riikide nõuandesüsteemide korralduse ja arengutega, kaasa rääkida EL poliitikate kujundamises ning tutvustada Eesti lahendusi. Kaasamine rahvusvaheliste projektide tegevustesse, sh võimalus saata Eesti nõustajaid õppereisidele vastavate projektide eelarvest.
ÜPP ametlikud töörühmad	Osalemine EL tasandi töörühmades REM esitatud liikmena kas nõuandesüsteemi või maaeluvõrgustiku esindajana: Euroopa maaeluvõrgustike üldkogu (Assembly); Euroopa maaeluvõrgustike juhtrühm (Steering Group); Üldkogu allrühmad (sub-groups of the Assembly): 1) LEADER ja territoriaalne areng, 2) Innovatsioon ja teadmiste vahetus, 3) ÜPP strateegiakavade rakendamine Kasu: AKIS rolli mõtestamine ÜPP kontekstis, seosed maaeluvõrgustiku tegevustega, teiste riikide näited ja kontaktid
SCAR-AKIS	Euroopa Komisjoni juhitava põllumajandusteaduse alalise komitee (SCAR – <i>Standing Committee on Agricultural Research</i>) töörühm (SWG <i>Scientific working group</i>) AKIS teadmiste ja innovatsiooni süsteemidest https://scar-europe.org/akis/akis-mission-and-aims. Kohtumistel jagatakse riikide kogemusi ning kujundatakse poliitikate põhimõtteid. Kasu: AKIS rolli mõtestamine ÜPP kontekstis, strateegiline vaade ja poliitikakujundus
EIP AGRI partnerlus	METK on osaline konsortsiumis, mis korraldab üle-euroopalise ÜPP võrgustiku tegevust. Võrgustik toetab ÜPP strateegiliste plaanide koostamist ja rakendamist, innovatsiooni ja teadmiste vahetamist, sealhulgas EIP-AGRI, ning ÜPP hindamist ja järelevalvet. <i>METK töötajad korraldavad selle võrgustiku üritusi ja töögruppe.</i> Kasu AKISele: võimalus tutvuda teiste riikide nõuandesüsteemide korralduse ja arengutega, kaasa rääkida EL poliitikate kujundamises ning tutvustada Eesti lahendusi üle-euroopaline innovaatiliste projektide näidete andmebaas, koostöökohad – ja partnerid, ülevaade uutest tehnoloogiatest ja arengusuundadest laiemalt Euroopas.
modernAKIS	<i>ModernAKIS projekti (2022-2029) eesmärgiks on Euroopa-ülese võrgustiku loomine teadmussirde ja innovatsiooni edendamiseks ning AKIS osapoolte juhendamiseks ja koolitamiseks (ehk kuidas toetada head AKIS ülesehitust). Projekt on suunatud koordineerimistasandile, toimuvad rahvusvahelised ja riigisisised</i>

Märksõna	Seletus ja tegevus
	seminarid. Veebile https://akisconnect.eu/ koondatakse temaatilisi võrdlusmaterjale, koolitusi ja tööriistu. Kasu: teadmised, kuidas AKIS süsteemid on üles ehitatud teistes liikmesriikides, võimalus kaasa rääkida EL poliitikate kujundamises ning tutvustada Eesti lahendusi, vajalikke seminare saab korraldada projekti raames.
EU FarmBook	EU-FarmBook projekti (2022-2029) eesmärgiks on EL projektide materjalide koondamine ühisesse Euroopa põllu- ja maamajanduse teabesalve. Horisont projektide ning innovatsiooniprojektide tulemused koondatakse kasutajasõbralikuna ühisesse veebiruumi koos metaandmete märgistamisega. Projekti tegevuste kaudu arendatakse edasi veebi tehnilist lahendust ja funktsionaalsusi, sh API ühendusi ja masintõlke AI võimalusi Kasu: ülevaade teabesalve tehnilistest ja põhimõttelistest lahendustest, võimalus esile tuua Eesti projekte ning luua seoseid üle-euroopaliste innovaatiliste projektide rakendajatega
PREMIERE	Projekti PREMIERE (2023-2028) eesmärgiks on aidata kaasa mitme osalisega lähenemise paremale rakendamisele Euroopa Horisondi projektides ja toetada eri huvirühmade dialoogi. Mitme osalisega lähenemine (Multi Actor Approach) tähendab eri tüüpi partnerite aktiivset kaasamist terve projekti vältel. Projekt on suunatud projektijuhtimistasandile. Kasu: uued lahendused ja töövõtted mitme osalisega projektide edendamiseks ja praktikute kaasamiseks teadusarendusprojektidesse. Eestis kaasava lähenemise edendamine.
Climate Farm Demo	Projekti Climate Farm Demo (2022-2029) eesmärk on kliimasõbralike lahenduste teadvustamine ning temaatilise põllumajandusettevõtete võrgustiku arendamine üle Euroopa. Eestist kaasatakse 25 erinevat põllumajandusettevõtet (kokku 1500 ettevõtet üle Euroopa). Ettevõtetel ja nende nõustajatel on võimalus õppida üksteise praktikatest ning saada teavet ja nõustamist oma tegevuse kliimasõbralikkuse täiendamiseks. Kasu: võimalus õppida eri riikide ja kohalikest praktikatest ning saada koolitusi ja nõustamist tootjate tegevuse kliimasõbralikkuse täiendamiseks; ligipääs rahvusvahelisele teabele ja jalajälje hindamise tööriistadele, võimalus nõustajate kompetentside arendamiseks.

Märksõna	Seletus ja tegevus
Climate Smart Advisors	Projekt Climate Smart Advisors (2023- 2030) on üleeuroopaline võrgustik. Eesmärk on tugevdada ELi konsulentide kogukonda, mille tulemuseks on kliimatarkade põllumajandustavade kasutuselevõtt. Eesmärgi saavutamiseks keskendub projekt nõustajate rollile kliimatarkade uuenduste ja tavade väljatöötamisel ning levitamisel. Projekti raames korraldatakse konsulentidele seminare, mis toetavad nii farminõustamist kui kaastööd innovatsiooniprojektides. Kasu: võimalus arendada nõustajate pädevust rahvusvaheliste tegevuste kaudu, nõustajate koostöörühmade kaudu keskkonnasõbralike lahenduste väljaarendamine Eestile.
AMBROSIA	Projekt AMBROSIA (2024-2027) eesmärk on võimaldada terviklikku ja süsteemset lähenemisviisi toiduohutuse riskide hindamisele kogu tarneahelas, pidades silmas kliimamuutuste mudeleid. Ühendades teadmisi kliimamuutuste mõjudest toiduohutusele ning täiustades riskihindamise metoodikat ja tööriistu, loob Ambrosia nutikaid lahendusi võimalike stsenaariumite mõtestamiseks. Tähelepanu on kliimamuutuste mõjul neljas peamises biogeograafilises piirkonnas (Atlandi, Boreaalne, Mandri- ja Vahemere piirkond). Fookus mikrobioloogilisel toiduohutusel (sh enteropatoogenid värsketel toodetel, kolibakteri levik ning Fusarium arengud kaeral ja nisul). Kasu: teaduslikel alustel tuginev tööriist nii tootjatele kui tarneahela osapooltele ja nõustajatele kliimamuutuste kontekstis toidu mikrobioloogilise ohutuse edendamiseks ja riskide juhtimiseks.
MultiSOIL	Projekt MultiSoil (2025-2030) toetab Euroopa Komisjoni missiooni „Euroopa Mullakokkulepe“ eesmarke, tuues kokku teadlased ja praktikud, et katsetada ja näidata põllumajandustavasid, mis parandavad mulla tervist, suurendavad elurikkust ja vähendavad kemikaalide kasutust. Kasu: Projekti lõpuks töötatakse MultiSoil-i raames välja praktilised kohalikele tingimustele kohandatud lahendused, et aidata põllumeestel ja otsustajatel parandada mulla tervist.
Advisory NetPest	Projektis AdvisoryNetPest (2024-2028) luuakse EL temaatiline nõustajate võrgustik ning täiustatakse nõustamisteenuseid pestitsiidide kasutamise ja nendega seotud riskide vähendamiseks. METK on projekti kaastäitja (Läti koolitus- ja nõuandeorganisatsiooni kaudu), korraldades tegevusi Eestis. Kasu: nõustajate ühisarutelud pestitsiidide teemal kompetentside täiendamiseks ning võimalus osaleda temaatilistel õppereisidel.
LIVENET	Projekti LIVENET (2024-2029) põhieesmärk on luua ja suurendada nõustamisteenuste võrgustik kogu ELis, suurendades teadmiste jagamist nõustajate ja kogu AKIS-e vahel ning uuenduslike lahenduste kasutuselevõttu säästva loomakasvatuse jaoks põllumajandustootjate poolt. METK on projekti kaastäitja (Läti koolitus- ja nõuandeorganisatsiooni kaudu), korraldades tegevusi Eestis.

Märksõna	Seletus ja tegevus
	Kasu: nõustajate ühisarutelud loomakasvatuse heade praktikate teemal kompetentside täiendamiseks ning võimalus osaleda temaatilistel õppereisidel.
<i>DynAdvice</i>	<i>dynADVICE (DYNamise ADvisors through Valuable Interaction for Capacity building and Engagement, 2026 - 2033) on nõustajate võrgustik, mis vahendab dünaamilisi õpikogukondi. dynADVICE ühendab koolitused, mentorluse, mitmekeelsed digitaalsed tööriistad ja selle keskmes on kohalike vajaduste kaskaadrahastamine. Projekt algab 2026. aasta sügisel.</i> Kasu: nõustajate ja organisatsioonide ühisarutelud, rahvusvaheliste koolituste korraldamine Eestis ning nõustajate endi võimalus osaleda temaatilistel õppereisidel.

